

WIADOMOŚCI UNIwersyteckie

CZERWIEC 1999

6 (60)

PL ISSN 1233-216X
Rok 9 Cena 1 zł

MIESIĘCZNIK • UNIwersYTET MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ

ŚRODOWISKO AKADEMICKIE NA SPOTKANIU Z JANEM PAWŁEM II

7 czerwca w Toruniu

W spotkaniu Ojca świętego ze środowiskiem akademickim całej Polski, brał udział rektor elekt profesor Marian Hałasimiuk. Poproszony na gorąco, tuż po przyjeździe do Lublina, o wrażenia, powiedział:

- Spotkanie na Uniwersytecie Toruńskim zgromadziło wszystkich, podkreślam, wszystkich rektorów i rektorów elektów uczelni z całej Polski, zarówno tych państwowych, jak i prywatnych. W spotkaniu brało więc udział około 250 reprezentantów uniwersytetów, akademii rolniczych, medycznych, ekonomicznych i artystycznych. Przed południem w Bibliotece Uniwersyteckiej można było obejrzeć wystawy: poświęco-

ną pontyfikatowi Jana Pawła II, księdzu Stefanowi Frelichowskiemu oraz wystawę zbiorów zabytkowych UMK. Popołudniowe spotkanie z Ojcem Świętym zorganizowane zostało w Auli Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Brali w nim udział przedstawiciele władz państwowych, profesorowie, m.in. minister Mirosław Handke, prezes PAN Mirosław Mossakowski, przewodniczący KBN Andrzej Wiszniewski, pani marszałek Senatu Alicja Grześkowiak. Chcę podkreślić, że mimo dużej liczby uczestników spotkanie przygotowane było nienagannie. W oczekiwaniu na Ojca Świętego zebrani mogli wysłuchać wypowiedzi-wykładu rektora KUL profesora Andrzeja Szostka, który mówił o relacjach mistrz-uczeń w czasach, kiedy sam był studentem, a później asystentem na KUL u ówczesnego kardynała Karola Wojtyły. Interesujące wystąpienie toruńskiego profesora Andrzeja Tomczaka poświęcone zostało wypowiedziom i refleksjom Papieża, wygłaszanym podczas pielgrzymek i spotkań, a poświęconym sprawom uniwersytetu oraz nauki i ich roli we współczesnym świecie (tekst w numerze). Także przed spotkaniem wiersze Karola Wojtyły prezentował Gustaw Holoubek, z muzyczną oprawą Chóru Akademickiego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika i toruńskich kameralistów. Spotkanie prowadzili z ramienia Uniwersytetu goszczącego Papieża rektor prof. Andrzej Jamiołkowski oraz obecny przewodniczący KRASP rektor UJ prof. Aleksander Koj. Jak można było obejrzeć w bezpośredniej telewizyjnej relacji, Papież otrzymał dwa podarunki-reprinty: dzieła Mikołaja Kopernika *O obrotach sfer niebieskich* oraz *Psalterza Krakowskiego*.

Zanotowała EMP

Jan Paweł II o uniwersytetach

Andrzej Tomczak

Istnieje bardzo dużo wypowiedzi Jana Pawła II o uniwersytetach. Wynika to, jak sądzę, ze znaczenia przypisywanego przez Niego instytucji uniwersytetu w procesie - jak się kiedyś wyraził - „dźwigania społeczeństw wwyż”. Te wypowiedzi mają rozmaity charakter. Od formułowanych ze stanowiska urzędu i kierowanych do uczelni katolickich konstytucji apostolskich, poprzez - najczęściej - przemówienia do środowisk uniwersyteckich wygłaszane podczas rozlicznych podróży, po fragmenty homilii; te ostatnie z mszy św. odprawianych u św. Piotra w październiku każdego roku na rozpoczęcie roku akademickiego oraz w grudniu dla środowisk rzymskich uczelni.

Wielokrotnie też Jan Paweł II wyrażał wdzięczność dla uniwersy-

tetów, które uczestniczyły w Jego własnej formacji. Najdobitniej uczynił to w 1997 r. w Krakowie u św. Anny, kiedy m.in. mówił: „... pamięć tego, czym jest uniwersytet - Alma Mater - noszę w sobie wciąż żywą. Nie tylko pamięć, ale poczucie długu, który należy spłacać całym życiem”. Dawał też często wyraz swego stosunku uczuciowego do instytucji uniwersytetu. W przemówieniu w siedzibie UNESCO w Paryżu 2 kwietnia 1980 r. tak się wyraził: „Uniwersytety ... są to miejsca, o których trudno mówić bez głębszego wzruszenia...” A w 1982 r. na uniwersytecie w Padwie: „Wejście do uniwersytetu jakiegokolwiek napa- wa wzruszeniem tego, kto znaczenie miejsca, którego próg przekracza, rozumie”.

dokończenie na str. 9

W numerze m. in.:

- Doniesienia z Wydziałów
- Przemówienie Jana Pawła II do środowisk akademickich
- Pożegnania: Edward Ura, Tadeusz Szczepanik, Witold Waszczuk
- Wywiad z prof. Johnem Leo

KRONIKA REKTORSKA

3 V rektor Kazimierz Goebel brał udział w uroczystych obchodach Święta Konstytucji 3 Maja. Uroczystości rozpoczęły się Mszą świętą w Archikatedrze Lubelskiej, następnie złożone zostały wieńce pod pomnikiem na Placu Litewskim, a wieczorem w Urzędzie Wojewódzkim odbyło się spotkanie towarzyskie. **5 V** Rektor, Prorektorzy i Senat naszej uczelni brali udział w wyjazdowym posiedzeniu Rady Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi (obszerną relację zamieściliśmy w poprzednim numerze WU). **6-7 V** Rektor uczestniczył w uroczystościach jubileuszowych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. **7 V** prorektor Wojciech Witkowski wyjechał do Lwowa, a w naszej uczelni w tym dniu odbywały się wybory prorektorów. Przypomnijmy, że zostali nimi profesorowie: Jan Pomorski, Elżbieta Skrzypek, Zbigniew Krupa oraz Zbigniew Sobolewski. Rektor elekt zapowiedział, po uzyskaniu zgody Senatu UMCS, wybór jeszcze jednego prorektora. W zakres jego kompetencji wchodziłyby sprawy związane ze sponsoringiem naszego Uniwersytetu oraz kontakty z uczelniami społecznymi. **8 V** w siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego odbyło się z udziałem władz uczelni, kadry i zaproszonych gości uroczyste wręczenie dyplomów 20 absolwentom Francusko-Polskiej Podyplomowej Szkoły Organizacji i Zarządzania. Są to dyplomy równoważne wydawanym przez francuską Wyższą Szkołę Handlową z Lille, partnera UMCS w po-

Fot. Maciej Przysucha

Wręczenie dyplomów

wołaniu i działalności lubelskiej jednostki, uznawane przez kraje Unii Europejskiej. Do tej pory lubelska Szkoła wydała ponad 70 takich dyplomów trzem rocznikom absolwentów. W Lublinie realizowany jest program nauczania analogiczny jak w Szkole francuskiej w Lille. Obejmuje on wiedzę m.in. z takich dziedzin, jak marketing, strategia, zasoby ludzkie, jakość, prawo, rachunkowość i finanse. Zajęcia prowadzi wykładowcy z Francji oraz z UMCS i KUL. **12 V** Rektor uczestniczył w międzynarodowej konferencji „Nowy ład międzynarodowy u progu XXI wieku”, zorganizowanej przez Stowarzyszenie Przyjaciół ONZ; obrady odbywały się na Wydziale Politologii. **14 V** Rektor i Prorektorzy brali udział w spotkaniu zorganizowanym przez Koło byłych stypendystów KAAD, poświęconym „formom obecności katolików w życiu społeczno-politycznym”. Referaty wprowadzające wygłosili: ks. abp. Józef Życiński *Fides et ratio jako chrześcijańska odpowiedź na współczesne wyzwania kulturowe* oraz prof. dr Piotr Wojciechowski *Między niewolą mitów a mitem wolności*. **16 V** Rektor dokonał otwarcia dorocznych Dni Kultury Studentów UMCS, popularnych Kozienaliów. **20 V** w rektoracie Akademii Medycznej odbywało się posiedzenie środowiskowego Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Lublina, naszą uczelnię reprezentowali

Rektor i Rektor elekt. Po południu w Muzeum Lubelskim na Zamku odbyła się promocja książki profesora Józefa Garlińskiego z Londynu *Enigma. Tajemnica II wojny światowej*. Książka ukazała się staraniem wydawnictwa UMCS. **21 V** profesor Garliński wygłosił wykład w ramach cyklu „Spotkania europejskie”, poświęcony zagadnieniu wejścia i funkcjonowania Polski w ramach struktur Unii Europejskiej. **22 V** Rektor i Prorektorzy brali udział w konferencji nt. zmian w ustawie o szkolnictwie wyższym, zorganizowanej w Arłamowie przez Filię UMCS w Rzeszowie. **23 V** prorektor Witkowski uczestniczył w uroczystym ogłoszeniu wyników konkursu historycznego „Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego w latach 1921-1945 od traktatu ryskiego do układu poczdamskiego”, podsumowanie tegorocznego konkursu i wręczenie nagród odbywało się w salach warszawskiego Zamku Królewskiego. **24 V** z udziałem Pani Prezes Narodowego Banku Polskiego Hanny Gronkiewicz-Waltz odbyło się uroczyste otwarcie wystawy „Pieniądz w Polsce od uzyskania niepodległości w 1918 r.” Po otwarciu wystawy i koncercie dedykowanym Pani Prezes przez wykonawców - pracowników Wydziału Artystycznego UMCS Rektor podjął zaproszonych gości uroczystą kolacją w Dworku Kościuszków.

Fot. Maciej Przysucha

Po otwarciu wystawy w Muzeum Lubelskim a przed uroczystą kolacją 24 maja Pani Prezes NBP otrzymała jeszcze „ciepły” (a z pewnością mokry...) numer naszych „Wiadomości Uniwersyteckich”

Fot. Maciej Przysucha

Spotkanie w Dworku Kościuszków

Fot. Maciej Przysucha

Nowy doktor honoris causa naszego Uniwersytetu

25 V w Auli Uniwersyteckiej odbyło się uroczyste nadanie tytułu doctora honoris causa UMCS dr hab. Hannie Gronkiewicz-Waltz. **26 V** Rektor Goebel wyjechał z roboczą wizytą do ośrodków akademickich USA; tradycyjnie podczas nieobecności zastępował go prorektor Harasimiuk. Między innymi, **26 V** w Sali Senatu spotkał się z grupą studentów sportowców z naszej uczelni, przewodniczył też w tym dniu posiedzeniu Senackiej Komisji ds. Współpracy z Zagranicą.

EMP

Zdaniem Blondynki

Od wielu lat, a tak prawdę mówiąc, od samego początku, narzeka się na funkcjonalność budynku Rektoratu. Narzekania te nasilają się w czerwcu, kiedy to Rektorat, a właściwie usytuowane w nim Dziekanaty i Dział Toku Studiów przeżywają istne oblężenie ze strony kandydatów na studia. Tasiemcowe kolejki do wind, częste ich awarie z powodu przeciążenia doskonale znane są, niestety pracownikom i władzom uczelni. Po raz kolejny, z uporem godnym lepszej sprawy pytam: czy tak trudno jest uruchomić dla kandydatów stoisko informacyjne właśnie na parterze.

GRATULUJEMY • GRATULUJEMY •

Dyrektorowi Wydawnictwa UMCS **Andrzejowi Peciakowi** i szefowi kolportażu tej jednostki **Wiktorowi Tomaszowi Grudniowi**, którzy 1 czerwca odebrali z rąk ministra kultury i sztuki Andrzeja Zakrzewskiego dyplomy i odznaczenia „Zasłużony Działacz Kultury”. Nasi koledzy byli wśród grupy ok. 100 zaproszonych gości: wydawców, drukarzy i kolporterów II obiegu wydawniczego i prasy podziemnej, których praca została z dziesięcioletnim opóźnieniem uhonorowana (słowa Ministra) i doceniona. Wraz z naszymi kolegami wyróżniony został dr Jan Magierski z Akademii Rolniczej w Lublinie.

Panu profesorowi **Janowi Mazurowi**, który powołany został w skład Komisji ds. Certyfikacji Języka Polskiego jako Języka Obcego. Dyrektor naszego Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców akt powołania otrzy-

mał od ministra edukacji narodowej profesora Mirosława Handke.

Panu **Jerzemu Durakiewiczowi** autor-skiej wystawy „Grafika wydawnicza”, otwartej 5 czerwca w Dworku Wincen-tego Pola. Złożyło się na nią kilkanaście prac z grafiki wydawniczej i opracowań typograficznych z okresu tylko ostatnich sześciu lat. Ekspozycja obejmuje także grafiki, obrazy oraz nastrojowy wybór fotografii tematycznie związanych z wystawą. Bardzo trudno prezentować i aranżować wystawę obejmującą książki i ich okładki, Jerzy Durakiewicz z powodzeniem uporał się z problemem. Wystawa, ze wszech miar godna polecenia, czynna będzie przez wakacje w Dworku Wincen-tego Pola na Kalinowszczyźnie. Gratulując Autorowi, podziwiamy Jego niezwykłą pracowitość, ilość i jakość wystawio-nych prac jest naprawdę imponująca.

Kronika towarzyska

Najliczniej reprezentowane na poniedziałkowym (24 maja) spotkaniu w Dworku Kościuszków było imię Hanna... Poza Panią Hanną Gronkiewicz-Waltz obecne były Hanny: Goebel, Witkowska i Nasalska. Na przedstawionym zdjęciu brakuje gospodyni naszego Dworku Hanny Pawlak.

Studenckie Stowarzyszenie Przyjaciół ONZ w UMCS

Studenckie Stowarzyszenie przyjaciół ONZ Koło w Lublinie zostało reaktywowane w 1995 roku. Skupia dziś studentów prawa, politologii, socjologii, historii, stosunków międzynarodowych, oraz europeistyki.

Stowarzyszenie organizuje konferencje, spotkania dyskusyjne, warsztaty negocjacyjne, seminaria z przedstawicielami świata nauki i polityki oraz z osobami zajmującymi się problematyką Narodów Zjednoczonych. Jest w stałym kontakcie z Centrum Informacji ONZ, skąd otrzymuje bieżącą literaturę, prasę, biuletyny informacyjne oraz szczegółowe informacje, dotyczące m.in. konkursów i tzw. UN MODEL (symulacja sesji posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego ONZ) organizowanych przez ONZ w Genewie dla uczniów szkół podstawowych, ponadpodstawowych i studentów.

W ostatnim roku akademickim Stowarzyszenie prowadziło w środowisku studenckim szeroką działalność:

- zorganizowaliśmy dzień otwarty SSP ONZ, podczas którego studenci UMCS i KUL mogli między innymi zapoznać się z naszą działalnością, w tym zasadami odbywania praktyk w różnych instytucjach rządowych i międzynarodowych, jak np. Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE, poszczególne Departamenty MSZ, Ministerstwo Sprawiedliwości (Departament Współpracy Międzynarodowej i Prawa Europejskiego), oraz z udziałem studentów w wyborach parlamentarnych w Jugosławii jako obserwatorów;

- odbywały się cykliczne spotkania dyskusyjne na interesujące środowisko

studenckie tematy, m.in. „Dyplomacja wczoraj i dziś”, „Mediacja”, „Na styku dwóch kultur. Polityka rosyjska i chińska w rejonie Azji Centralnej”, „Konkordat – równi i równiejsi” (analiza dokumentów międzynarodowych z zakresu wolności sumienia i wyznania w tym stanowiska Organizacji Narodów Zjednoczonych), „Sztuka i zasady skutecznych negocjacji”, „ASEAN i ASEM jako organizacje państw Azji i ich współpraca z Europą”, „Przestrzeganie praw człowieka w Chinach”;

- członkowie SSP ONZ brali udział w Pierwszej Ogólnopolskiej Konferencji Studentów Politologii we Wrocławiu;

- studenci działający w Stowarzyszeniu spotkali się z: prof. Lechem Antonowiczem, absolwentem Wydziału Dyplomatyczno-Konsularnego Akademii Nauk Politycznych w Warszawie, zastępcą szefa Misji Polskiej do Komisji Nadzorczej Państw Neutralnych Korei, doradcą delegacji polskiej na sesje Zgromadzenia Ogólnego ONZ; senatorem Zbigniewem Romaszewskim, przewodniczącym Komisji Praw Człowieka i Praworządności; Bogusławem Stępczyńskim, obserwatorem policyjnym Sił Pokojowych UN Mission in Bosnia-Herzegowina lat 1992-93 oraz 1997-98;

- z okazji 50 rocznicy podpisania Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka zorganizowaliśmy na wydziałach Prawa i Administracji oraz Politologii UMCS trzydniową konferencję „Prawa człowieka – utopia czy rzeczywistość?”;

- zorganizowaliśmy szkolenia na następujące tematy: „Metodyka pisania wniosków celowych, oraz pozyskiwanie

funduszy na realizowane projekty”, „Sztuka negocjacji”, „W poszukiwaniu pracy”;

- grupa członków Stowarzyszenia odwiedziła Centrum Informacji ONZ (UNIC) w Warszawie, zapoznając się z działalnością tej placówki i perspektywami dalszej współpracy;

- jesteśmy współorganizatorami międzynarodowej konferencji „Nowy ład międzynarodowy u progu XXI wieku”;

- propagujemy swoją działalność także w świecie komputerów – stworzyliśmy własną stronę Internetową;
- nasi członkowie aktywnie udzielają się naukowo, uczestnicząc w wielu konferencjach organizowanych w całej Polsce (m.in. ostatnie konferencje w Cieszynie i Wrocławiu).

Najbliższe plany to:

- organizacja szkolenia z zakresu Public Relations;

- rozszerzenie współpracy z Centrum Informacji ONZ (konferencje, warsztaty, spotkania, praktyki studenckie);

- nawiązanie bliższej współpracy ze SPLOT (Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych), w tym jej lubelską częścią – LOS (Lubelski Ośrodek Samopomocy);

- kontynuacja cyklu spotkań tematycznych;

- aktywne uczestnictwo w życiu akademickim Lublina i Polski poprzez wyjazdy naukowe oraz współpracę i poznanie innych młodych ludzi ze studenckich i młodzieżowych organizacji o zbliżonych celach.

Już wakacje

Szanowni Państwo,

To już szósty numer, który oddajemy do rąk Państwa. Czeką nas dwumiesięczna przerwa wakacyjna, podczas której, mam nadzieję, będziecie, podobnie jak my, tęsknić do kolejnego numeru z wiadomościami o życiu Uniwersytetu. Cieszę się bardzo, że wpisaliśmy się w państwa świadomość, czego dowodem były nie tylko miłe słowa pod adresem redakcji, ale i propozycje tematów, nadsyłane korespondencje i materiały. To dla nas bardzo ważne, bo świadczy, że nasza praca jest potrzebna, oczekiwana, że budzi Państwa zainteresowanie. Bardzo za to wszystko w imieniu Zespołu Redakcyjnego dziękuję. Proszę, oczekujcie nas z niecierpliwością we wrześniu, postaramy się o duży, ciekawy numer. Życzymy udanego wypoczynku. W imieniu Zespołu Redakcyjnego

Redaktor Odpowiedzialna

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI

W PAN

Do Komitetu Nauk Geograficznych PAN na kadencję 1999-2002 weszli w wyniku wyborów następujący profesorowie: **Marian Harasimiuk**, **Krzysztof Wojciechowski**, **Józef Wojtanowicz**.

Do Komitetu Gleboznawstwa i Chemii Rolnej PAN na kadencję 1999-2002 weszli profesorowie: **Stanisław Uziak** i **Ryszard Dębicki**.

Dr hab. **Anna Skorupska** została powołana w skład Komitetu Biotechnologii przy Prezydium PAN na następną kadencję 1999-2002.

STYPENDIA

W tegorocznym konkursie dr **Jarosław Król** otrzymał 2-miesięczne stypendium FEMS - Federacji Europejskich Towarzystw Mikrobiologicznych. Stypendium będzie wykonywał w laboratorium Prof. C. Wandersman w Instytucie Pasteura w Paryżu (Unite des Membranes Bacteriennes, Institut Pasteur, Paris, Cedex 15, France) od 1 października do 30 listopada.

Mgr **Sylwia Szyrowska** otrzymała 15-miesięczne stypendium (z możliwością przedłużenia do 2 lat) w Uniwersytecie w Erlangen-Nuernberg, Niemcy. W Instytucie Mikrobiologii, w Zakładzie Mikrobiologii Środowiskowej będzie wykonywać pracę dokorską z ekogenetyki bakterii i bakteriofagów jako doktorant-gość (guest PhD student). Jej praca doktorska będzie związana z realizacją projektu Unii Europejskiej pod nazwą TRAFFIC, kierowanego przez prof. Wolfganga Lotza.

STANOWISKO DZIEKANÓW

Stanowisko X Konferencji Dziekanów uniwersyteckich wydziałów przyrodniczych w sprawie kategoryzacji jednostek ocenianych w 1999 r. przez Zespół P04 (Bromierzyk, 30.05.1999 r.)

Jako dziekani 11 uniwersyteckich wydziałów przyrodniczych (UWP) jesteśmy zbulwersowani działaniami Zespołu P04. Wybieraliśmy naszych przedstawicieli do Komitetu Badań Naukowych z nadzieją: 1) na wywalczenie bardziej sprawiedliwego niż dotychczas podziału środków finansowych na poszczególne zespoły w obrębie Komisji Badań Podstawowych, uwzględniającego nieporównanie większą kosztochłonność naszych badań w zestawieniu, na przykład, z naukami humanistycznymi; 2) na podjęcie skutecznych kroków w kierunku nadania odpowiednio wysokiej rangi badaniom podstawowym w porównaniu z badaniami stosowanymi; 3) na opracowanie i wdrożenie zasad klarownej polityki finansowej Zespołu P04, zarówno w stosunku do nowo powstałych wydziałów uniwersyteckich, które winny mieć szansę rozwoju, jak też w stosunku do tych placówek PAN i JBR, które od lat są naukowo bardzo słabe i których zatem KBN nie powinien wspierać finansowo.

Niestety, zamiast realizacji postulatów o podstawowym znaczeniu została przeprowadzona niezrozumiała dla nas kategoryzacja naszych wydziałów o negatywnych, już odczuwalnych, skutkach. Nieprzyznanie żadnej jednostce kategorii 1 zostało bowiem odczytane przez środowiska naukowe w kraju jako potwierdzenie niskiej rangi biologii, nauk o Ziemi i ochrony środowiska, co nie jest prawdą. Co gorsze, przyznanie naszym jednostkom zaniżonych kategorii spowodowało, iż w swoich uczelniach zostaliśmy uplasowani na równi z wydziałami znacząco słabszymi, a niekiedy wręcz na pozycji gorszej. Nasze wieloletnie wysiłki, zmierzające do budowania i utrzymania prestiżu uprawianych przez nas dyscyplin naukowych, zostały jedną decyzją Zespołu P04 zniweczone.

W zaistniałej sytuacji zwracamy się z prośbą o pilne poinformowanie wszystkich Rektorów i wszystkich Senatów krajowych uniwersytetów o tym, iż Zespół P04, prawdopodobnie jako jedyny, świadomie nikogo nie wyróżnił najwyższą kategorią, mimo

że niektóre wydziały w całości lub niektóre instytuty w ich obrębie na taką ocenę zasługują. Prosimy, by podstawą następnej oceny był bezwzględnie co najmniej 3-letni okres, ponieważ dane z pewnością będą wówczas bardziej miarodajne niż dane dotyczące działalności w jednym roku. Przed ponowną kategoryzacją powinien być także przeprowadzony ranking polskich czasopism naukowych, udostępniony wydziałom i z nimi przedyskutowany. Uważamy wreszcie, iż w przypadku wysoce heterogennych wydziałów odrębnej ocenie winny podlegać porównywalne dziedziny badań, a nie wydział jako całość.

WYDZIAŁ CHEMII

WIZYTY

15-20 maja na zaproszenie władz Wydziału Chemii i koordynatora programu TEMPUS S-JEP-12228-97 - profesora Jana Rayssa gościem WCh był prof. **Xavier Coqueret** z Ecole Nationale Supérieure de Chimie de Lille (ENSCL) z Francji. 18-19 maja Pan Profesor wygłosił następujące wykłady: 1. Polymers with photodimerizable pendant groups: synthesis and reactivity. 2. Electron-beam processing and polymers: recent developments in cross-linking and grafting applications. 3. Electron-beam polymerization of acrylate based compositions: from kinetic monitoring to modelization. Stanowiły one integralną część realizowanego projektu. Z tego samego Ośrodka (ENSCL) z Francji gośćmi Wydziału byli: dr **Marek Czernicki** (21-31 maja) i pani **Zahia Benmouffok** (27-30 maja).

Obydwie wizyty miały charakter roboczy, wynikający z zadań projektu TEMPUS w drugim roku jego realizacji. 21-24 maja w ramach naukowej wizyty w Zakładzie Chemii Organicznej, kierowanym przez prof. K. M. Pietrusiewicza przebywał prof. dr Peter Laur z Westfälische Technische Hochschule w Aachen - Niemcy. Profesor Laur wygłosił wykład „Aliphatic Esters of Hexacoordinate Selenic and Telluric Acids. Synthesis and Stereochemistry”.

25-30 maja w ramach naukowej wizyty w Zakładzie Chemii Organicznej, kierowanym przez prof. K. M. Pietrusiewicza przebywał prof. **Alberto Brandi** z Uniwersytetu we Florencji (Włochy). Wizyta poświęcona była kontynuacji badań naukowych.

WYJAZDY ZAGRANICZNE

W maju następujący pracownicy WCh przebywali za granicą: 6-10 - prof. dr hab. **Władysław Rudziński**, Węgry, 19-23 - prof. dr hab. **Emil Chibowski**, Chorwacja, 22-29 - prof. dr hab. **Andrzej Dąbrowski** i prof. dr hab. **Władysław Rudziński**, Pekin (Chiny), 29.05.-4.06. - prof. dr hab. **Jacek Goworek**, dr hab. **Anna Deryto-Marczewska**, dr **Wojciech Stefaniak**, Heidelberg (Niemcy).

ZAPOWIEDZI WYDARZEŃ

Wydział Chemii oraz Wydział Biologii i Nauk o Ziemi UMCS są organizatorami VII Ogólnopolskiej Konferencji Metodycznej „Ochrona Środowiska na Uniwersyteckich Studiach Przyrodniczych”. Konferencja odbędzie się w dniach 1-3 września na terenie Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz w Ośrodku Edukacyjno-Muzealnym Roztoczańskiego Parku Narodowego w Zwierzynicy koło Zamościa.

WYDZIAŁ MATEMATYKI I FIZYKI

DOKTORAT

27 maja odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. **Artura Markowskiego**. Temat pracy *Optymalizacja parametrów pracy źródła jonów z efuzyjną wiązką*

molekularną przecinaną wiązką fotonów. Promotor: prof. dr hab. Leszek Michalak, UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Bogdan Adamczyk, UMCS, prof. dr hab. Andrzej Zastawny, Polit. Śląska.

SESJA NAUKOWA

7 czerwca w auli im. Stanisława Ziemeckiego w Instytucie Fizyki odbyła się sesja naukowa „Fizyka w zastosowaniach”. Organizatorami byli Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie i Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Fizycznego. Na wstępie głos zabrali otwierający sesję prof. **S. Hałas**, prezes Oddziału Lubelskiego PTF, prof. **R. Walczak**, członek korespondent PAN z IA PAN i prof. **Z. Lorkiewicz**, członek rzeczywisty PAN, obecny prezes Oddziału Lubelskiego PAN.

W zamyśle organizatorów sesja służyła bezpośrednim kontaktom nauki tzw. czystej, a w szczególności fizyki, z zastosowaniami. W zmieniającej się szybko rzeczywistości i wobec presji XXI wieku staje się niezwykle istotne, aby badania naukowe nie były prowadzone przez izolowane zespoły „sobie a muzom”, co skutkuje przypadkowym tylko wykorzystaniem wyników badań naukowych w praktyce. Zamiast tego należy współpracować z jak najszerzym gronem odbiorców, nawet już na etapie planowania przyszłych badań, tak aby między nauką czystą i stosowaną utworzyć solidny pomost. Tego rodzaju problemy będą przedmiotem trojski powoływanej właśnie Komisji Fizyki Stosowanej przy Oddziale Lubelskim PAN.

W sesji wzięli udział liczni przedstawiciele uczelni lubelskich, w tym AM, AR, UMCS oraz Instytutu Agrofizyki PAN, a także goście z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie i North Carolina University w USA. Szeroki udział i integracja lubelskich środowisk naukowych jest również jednym z celów, jakie stawiają sobie organizatorzy. Znakiem graficznym sesji, umieszczonym w programie, jest kwiat róży, symbolizujący piękno nauki. Zamiarem organizatorów jest ponawianie podobnych spotkań w przyszłości.

ZJAZD DZIEKANÓW

18 i 19 czerwca, zorganizowany przez Instytut Matematyki i Dziekana Wydziału Matematyki i Fizyki UMCS, odbył się w Lublinie Krajowy Zjazd Dziekanów Wydziałów i Dyrektorów Instytutów Matematyki i Informatyki, poświęcony aktualnym problemom studiów matematycznych.

WYJAZDY NAUKOWE

Prof. dr hab. **J. Krzyż**, prof. dr hab. **J. Szynal**, mgr **M. Michalska**, mgr **A. Ganczar** - konf. nauk. w Irlandii, prof. dr hab. **J. Kozicki** - konf. nauk. w Kijowie, prof. dr hab. **Z. Rychlik** - konf. nauk. w Budapeszcie, dr **J. Wośko** - Sewilla, Hiszpania, prof. dr hab. **S. Prus** - konf. nauk. we Włoszech, dr **T. Durakiewicz** - konf. nauk. we Francji, dr **B. Jasińska** - konf. nauk. w Tsukuba, Japonia, prof. dr hab. **T. Goworek** - Japonia, prof. dr hab. **W.I. Gruszecki** - Uniw. w Los Angeles i Santa Cruz, USA, konf. nauk. w Cairus, Australia, prof. dr hab. **M. Budzyński** - ZIBJ w Dubnej, prof. dr hab. **P. Rozmej** - Grenoble, Francja, dr hab. **R. Taranko** - konf. nauk. w Czechach, prof. dr hab. **K. Pomorski** - ZIBJ w Dubnej, prof. dr hab. **W.A. Kamiński** - ZIBJ w Dubnej, dr **K. Zajac** - CBJ w Bordeaux, Francja, mgr **T. Pleńkos** - Strasburg, Marsylia.

WIZYTY

Prof. dr hab. **Wolfgang Freudenberg** z Uniw. Cottbus, Niemcy, dr **Pier A. de Groot** z Uniw. w Joannesburgu.

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

DOKTORATY

24 maja odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. **Jacka Jankowskiego** *Status prawa w tożsamości egzystencjalnym Alberta Krępa*. Promotor: prof. zw. dr hab. Roman Tokarczyk. Recenzenci: prof. dr hab. Janusz Justyński, UMK, prof. dr hab. Leszek Leszczyński, UMCS.

26 maja odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. **Krzysztofa Eckhardta** *Udział władzy wykonawczej w procesie stanowienia ustaw*. Promotor: prof. zw. dr hab. Wiesław Skrzydło. Recenzenci: prof. zw. dr hab. Eugeniusz Zwierzchowski, UŚ, dr hab. prof. UMCS Halina Zięba-Zalucka.

2 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. **Wojciecha Dziedziaka** *Sankcje prawne i moralne (studium teoretycznoprawne)*. Promotor: prof. dr hab. Henryk Groszyk. Recenzenci: prof. dr hab. Stanisław Kuźmierczyk, UW, prof. dr hab. Leszek Leszczyński, UMCS.

2 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. **Zbigniewa Kmiecika** *Instytucja zaświadczenia w prawie administracyjnym*. Promotor: prof. dr hab. Krzysztof Choraży. Recenzenci: prof. dr hab. Mirosław Wyrzykowski, UW, prof. zw. dr hab. Jan Szreniawski, UMCS.

W KAZIMIERZU

1-2 czerwca w Kazimierzu Dolnym odbywał się z okazji 40-lecia Katedry Prawa Gospodarczego i Handlowego UMCS Ogólnopolski Zjazd Katedr Prawa Handlowego *Aktualne problemy prawa handlowego w okresie przemian społeczno-gospodarczych*. Wygłoszono referaty: „Legislacja gospodarcza w warunkach polskiej gospodarki” i „Formy i tryby przekształcania spółek handlowych”.

GOŚĆ Z USA

5-7 czerwca przebywał na WPIA na zaproszenie Zakładu Prawa Administracyjnego prof. dr hab. **Jarosław Plekałkiewicz** z Uniwersytetu Kansas (USA), specjalista z zakresu nauk administracyjnych. Profesor Plekałkiewicz w Polsce i w naszej uczelni gościł w latach 50, jako stażysta Fundacji Forda. Profesor spotkał się m.in. z dziekanem Wydziału prof. dr hab. **Tadeuszem Bojarskim** oraz z władzami komunalnymi naszego województwa.

Z ŻYCIA STUDENTÓW

5 maja Koło Naukowe Prawników (Sekcja Prawa Karnego) zorganizowało sesję naukową *Spojrzenie na nowy kodeks karny*. Cz. I. Referaty wygłoszili studenci II roku: Sylwia Chwałczuk, Jarosław Nogalski, Barbara Pęcak. Wszyscy referenci otrzymali nagrody książkowe ufundowane przez dziekana prof. dr hab. **Tadeusza Bojarskiego**.

12 maja Koło Naukowe Prawników (Sekcja Prawa Cywilnego) zorganizowało sesję naukową *Prawo małżeńskie*. Referaty wygłoszili studenci II roku: Radosław Pomorski, Arkadiusz Grządkowski, Marek Kolibski, Mirosław Janiuk, Rafał Goliat. Wszyscy referenci otrzymali nagrody książkowe ufundowane przez prodziekana dr hab. prof. UMCS **Mirosława Nazara**.

Staraniem Samorządu Studentów WPIA UMCS, Koła Naukowego Prawników UMCS i Europejskiego Stowarzyszenia Studentów Prawa ELSA Lublin rozpoczęte zostały w październiku ubiegłego roku prace nad uruchomieniem *Uniwersyteckiej Poradni Prawnej* przy Wydziale Prawa i Administracji UMCS. Pierwowzorem dla tego projektu jest wprowadzony w Stanach Zjednoczonych program: LEGAL CLINIC. Poradnie tego typu działają już od lat 60 na każdym amerykańskim uniwersytecie. Ich zadaniem jest zreformowanie nauczania prawa na poziomie akademickim i wykształcenie poczucia odpowiedzialności za wykonywany za-

wód. Stworzenie tego typu placówek jest próbą uzupełnienia i uwspółcześnienia systemu nauczania prawa w Polsce. Uniwersyteckie poradnie prawne mają być elementem uzupełniającym dla programu praktyk studenckich. W pracach poradni uczestniczyć będą studenci starszych lat ze zdanymi egzaminami z przedmiotów materialnych i procesowych. Należy także obok praktycznych korzyści płynących z działalności poradni podkreślić jej wymiar etyczny. Studenci bowiem za oddawane usługi nie będą pobierali wynagrodzenia. Idea utworzenia tego typu placówek jest więc ważnym elementem w budowie społeczeństwa obywatelskiego, który wypracowuje poszanowanie podstawowych praw i wolności obywatelskich. W Polsce Uniwersyteckie Poradnie Prawne działają już na kilku uniwersytetach, m.in. na Jagiellońskim, Warszawskim i w Białymstoku, gdzie włączone są w tok studiów. Od bieżącego roku działa Poradnia w Filii UMCS w Rzeszowie. Opiekunem projektu lubelskiego i pełnomocnikiem dziekana ds. Uniwersyteckiej Poradni przy WPIA jest dr hab. Andrzej Korybski. Nominacja ta została zatwierdzona na posiedzeniu Rady Wydziału 18 listopada 1998 r. Aktualnie prowadzone są rozmowy z potencjalnymi koordynatorami poszczególnych sekcji wchodzących w skład Poradni: prawa cywilnego i prawa administracyjnego. Planowanym terminem rozpoczęcia działalności jest rok akademicki 1999/2000.

AEGEE – Europejskie Forum Studentów – to organizacja, której celem jest promocja idei integracji europejskiej wśród młodzieży oraz poprzez nią, niezależnie od aktualnych podziałów politycznych, a także współbudowanie społeczeństwa obywatelskiego w każdym z krajów europejskich. To największa interdyscyplinarna organizacja studencka na kontynencie, zrzeszająca osoby z różnych uczelni i kierunków. Jest również organizacją dobrowolną, o charakterze non-profit, nie prowadzącą działalności gospodarczej. AEGEE założone zostało w Paryżu w 1985 r., obecnie liczy ok. 200 tys. członków w 250 „antnach” – grupach lokalnych w większości z europejskich ośrodków uniwersyteckich. Posiada status doradcy Wspólnoty Europejskiej, Rady Europy oraz UNESCO w zakresie edukacji i programów nauczania. W Lublinie pracuje aktywnie już 2 lata (od 1997 r.). W AEGEE-Lublin działają working groups, grupy robocze, zajmujące się public relations – budowaniem pozytywnego wizerunku organizacji, fund rising – pozyskiwaniem funduszy na działalność, human resources, której zadaniem jest zjednywanie nowych członków, a także skład redakcyjny gazetki „AEŻAK”. Oprócz tego istnieją komitety organizacyjne, zajmujące się przygotowaniem najbliższych projektów:

- „Akcja Kosowo-Lublin” – program pomocy uchodźcom przebywającym w Lublinie, prowadzona pod patronatem honorowym prezydenta Lublina Andrzeja Pruszkowskiego.
- „Summer University” (17-31 lipca 1999) – letni uniwersytet dla 35 osób z całej Europy.
- Prezentacja organizacji studenckich (22 października 1999) – AEGEE-Lublin jako największe interdyscyplinarne stowarzyszenie studenckie w Europie poczuwa się do obowiązku zrealizowania takiego projektu.
- „AEGEE – Czym to się je?” (5-7 listopada 1999) – wyjazd motywacyjny dla nowych członków do Kazimierza Dolnego, organizowany z AEGEE-Warszawa.
- „Przełamywanie stereotypów” (25-28 listopada 1999) – wymiana członków AEGEE-Lublin i AEGEE-Lwów.
- Międzynarodowa Konferencja o Euroregionach (7-9 kwietnia 2000) – w konferencji udział wezmą uczestnicy z całej Europy, poprowadzona zostanie w języku angielskim.

JUBILEUSZ PROF. WIESŁAWA SKRZYDŁY

W kwietniu na Wydziale Prawa i Administracji obchodzono jubileusz 70-lecia urodzin Profesora Wiesława Skrzydła.

Profesor **Wiesław Skrzydło** rozpoczął działalność naukową w 1951 roku już jako student III roku Wydziału Prawa UMCS w Lublinie. Studia prawnicze pierwszego stopnia odbył w UMCS (1949-1952), magisterium

uzyskał w Uniwersytecie Warszawskim (1952-1953), doktorat, którego promotorem był profesor Andrzej Burda, obronił w UMCS w roku 1959. Następnie przebywał we Francji na stażu naukowym, gdzie przygotował rozprawę habilitacyjną *Istota przemian ustrojowych powojennej Francji (IV i V Republiki)*. Habilitował się w UMCS w 1963 roku, stanowisko docenta uzyskał w 1964, tytuł naukowy profesora w 1970. Profesorem zwyczajnym został w 1975 roku. Profesor Skrzydło posiada doktorat honoris causa Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie. W latach 1964-1965 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Prawa UMCS, w latach 1965-1972 był prorektorem, a w latach 1972-1981 rektorem UMCS. W okresie 1985-1991 pracował na stanowisku dyrektora Stacji Naukowej PAN w Paryżu. Opublikował łącznie ponad 200 prac, w tym, nie licząc habilitacji: *O partii i systemach partyjnych; Ustrój polityczny PRL; Ustrój polityczny Francji; Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz; Ustrój polityczny RP w świetle Konstytucji z 2 kwietnia 1997 roku*. Książka *Sejm PRL pod redakcją A. Burdy*, której współautorem był Profesor, uzyskała nagrodę Sekretarza Naukowego PAN. Profesor Skrzydło jest redaktorem i współautorem ogólnopolskiego podręcznika *Prawo konstytucyjne* (pięć wydań), *Polskiego prawa konstytucyjnego* (w latach 1977-1978 trzy wydania). Jego prace publikowane są w językach francuskim, angielskim i rosyjskim. Od wielu lat jest zastępcą redaktora naczelnego „Annales UMCS” i redaktorem sekcji „lus”, członkiem komitetu redakcyjnego „Przeglądu Sejmowego” (od 1995 r.), a także rzeszowskich „Zeszytów Naukowych” (serii prawniczej). W latach 1987-1991 był członkiem Rady Wykonawczej i Sekcji Polskiej Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawa Konstytucyjnego. Profesor jest członkiem Lubelskiego Towarzystwa Naukowego (w latach 70. i 80. przez kilka kadencji był wiceprezesem Zarządu Głównego). Profesor Wiesław Skrzydło wypromował kilkuset magistrów i wielu doktorów. W dowód uznania za swą pracę naukową i dydaktyczną otrzymał wiele odznaczeń - m.in. Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej, a także francuską Komandorię Orderu Zasługi.

Suche dane biograficzne nie oddają w pełni wielkiego wkładu profesora Skrzydła w naukę prawa konstytucyjnego, Jego pasji badawczych i społecznikowskich, szerokich zainteresowań, zamiłowań dydaktycznych, a przede wszystkim bardzo istotnego wkładu w budowę naszej uczelni. Wiesław Skrzydło już od czasów uczniowskich (Profesor ukończył szkołę w Krasnymstawie, gimnazjum im. Zamojskiego i liceum im. Staszica w Lublinie) i studenckich uczestniczył w działalności kół naukowych, brał udział w akcjach społecz-

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

nych i samopomocowych, m.in. pomagał kolegom mającym trudności w nauce. Jako wyróżniający się student został zastępcą asystenta i na zawsze związał się z nauką, dydaktyką i uczelnią. Współpracownicy i koledzy Profesora twierdzą, że wśród polskich konstytucjonalistów mało jest osób, które nie korzystały z różnorodnej pomocy profesora Skrzydły. Potrafił i potrafi stworzyć atmosferę twórczej pracy w zespole, jest człowiekiem wymagającym i bardzo życzliwym, znajdującym radość w sukcesach i osiągnięciach innych. Wśród Jego wychowanków są liczący się w świecie naukowym specjaliści i wybitni politycy. Szeroko wykorzystywane przez teoretyków i praktyków oraz studentów z całej Polski publikacje Profesora poruszają problemy ważne i aktualne, a przy tym omawiają skomplikowane zagadnienia w sposób przystępny. Ciesząc się z twórczej energii Profesora, pozostaje nam życzyć Jubilatowi dalszych lat aktywnej działalności, pełnej satysfakcji i zadowolenia z pracy naukowej i dydaktycznej.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

WYKŁADY GOŚCI

Na zaproszenie Zakładu Literatury i Kultury Amerykańskiej w kwietniu i maju wykłady dla pracowników i studentów wygłosili: **Nancy Burke** (UW): „Canadian Literature in English”, **Ronald Libertus** (University of Minnesota, Minneapolis): „Native American Art of the Northwest”, **Dana Heller** (Old Dominion University, Norfolk Virginia): „Afro-American Writers and the Literature of Mobility”, **Mary C. Segers** (Rutgers University): „The Roman Catholic Church in American Politics: Progress & Regress”, **Victor Greene** (University of Wisconsin): „Is America Still A Haven for Immigrants: The Multiculturalist Debate”.

SEMINARIA

Seminaria dla studentów prowadzili: **John Archer** (University of Minnesota): „History of American Architecture”, **Roy Goldblatt** (University of Joensuu): „American Literature of the 30s”

STAŻYŚCI

Na stażu naukowym - w kwietniu przebywali: mgr **Urszula Terentowicz** i **Andrzej Kowalczyk**.

SPEKTAKL

Sekcja teatralna Koła Naukowego Anglistów wystawiła w „Chatce Żaka” sztukę Williama Langa Mother McFadden.

HABILITACJA

21 kwietnia odbyło się kolokwium habilitacyjne dr. **Andrzeja Stępnika** z Instytutu Historii. Recenzentami w przewodzie byli: prof. dr hab. Jerzy Maternicki z WSP Rzeszów, prof. dr hab. Czesław Majorek z WSP Kraków, prof. dr hab. Jan Pomorski z UMCS.

DZIEKANI

Na nadzwyczajnym posiedzeniu Rady Wydziału 14 maja na dziekana Wydziału Humanistycznego wybrano prof. dr hab. **Stanisława Grabiasa** z Zakładu Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego. Prodziekanami zostali: prof. dr hab. **Władysława Książek-Bryłowa** z Instytutu Filologii Polskiej, prof. dr hab. **Marek Mądziak** z Instytutu Historii, dr hab. **Jerzy Kutnik** z Instytutu Anglistyki.

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

SYMPOZJUM

16-18 maja odbyło się w Kazimierzu Dolnym VIII Międzynarodowe Sympozjum Banków Europy Środkowej i Wschodniej „Transformacja systemów bankowych w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Doświadczenia roku 1998”.

Sympozja Banków Europy Środkowej i Wschodniej są systematycznie organizowane od kilku lat przez zespół badawczy pracowników naukowych Wydziału Ekonomicznego UMCS w Lublinie, którzy stale współpracują z prof. UMCS dr. hab. **Marianem Żukowskim**. Źródłem finansowania są wpłaty uczestników i sponsorów. Od 1995 roku w finansowaniu Sympozjum partycypuje Komitet Badań Naukowych, co świadczy o randze i znaczeniu tych sympozjów.

VIII Międzynarodowe Sympozjum Banków było dziesiątym już (dwa dwustronne i osiem międzynarodowych) spotkaniem naukowców, polityków, dyplomatów i praktyków związanych z sektorem bankowym krajów Europy Środkowej i Wschodniej, zainteresowanych zarówno obecną sytuacją w tej dziedzinie, jak i poszukiwaniem nowoczesnych rozwiązań instytucjonalnych i systemowych możliwych do zastosowania w przyszłości.

Przedmiotem dyskusji były następujące problemy: aktualna sytuacja w systemach bankowych Polski, Białorusi, Mołdowy, Rosji i Ukrainy; przekształcenia strukturalne w systemach bankowych tych krajów; sytuacja na międzynarodowych rynkach finansowych w 1998 r. i jej przeniesienie na rynki lokalne; zmiany na rynkach finansowych „na Wschodzie” i ich wpływ na polski system bankowy; obszary współpracy międzybankowej. W Sympozjum udział wzięło ponad 90 osób z SGH Warszawa, UMCS, Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, KUL oraz praktycy bankowi. Patronat nad Sympozjum objął Związek Banków Polskich. Obrady otworzył prof. dr hab. Marian Harasimiuk rektor elekt UMCS. Wykład inauguracyjny wygłosili: prof. dr hab. Marian Żukowski z UMCS oraz Andrzej Szukalski, prezes Związku Banków Polskich. Wśród prelegentów znaleźli się: ks. prof. dr hab. Andrzej Szostek, rektor KUL, Ewa Śleszyńska-Charewicz, generalny inspektor Nadzoru Bankowego, Ewa Kawecka-Włodarczyk, prezes Ban-

kowego Funduszu Gwarancyjnego oraz prof. dr hab. Jan K. Solarz, reprezentujący Fundację Edukacji i Badań Bankowych. Referaty wygłosili również przedstawiciele praktyki bankowej: Maria Wiśniewska, prezes Zarządu Banku Pekao SA w Warszawie, Sławomir Horbaczewski, Prezes Banku Energetyki SA, Krzysztof Kordaś, radca minister pełnomocny w Ambasadzie RP w Moskwie, Zbigniew Szmuniowski, prezes Zarządu Banku Depozytowo-Kredytowego (Ukraina) Ltd. w Łucku, Marcela Mayerova, dyrektor Przedstawicielstwa Komerčního Banka Praha a.s., Krzysztof Jasiński, prezes Zarządu Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych, Wiktor Marczewski (Kazachstan) oraz Eligiusz Przechodźki, dyrektor Zespołu Europy Wschodniej CBM Pekao SA.

DOKTORATY

Mgr **Teresy Kondrakiewicz**, *Funkcjonowanie holdingów w przemyśle cukrowniczym. Procesy dostosowawcze do integracji z Unią Europejską*. Promotor: prof. dr hab. Tadeusz Tokarzewski, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Władysław Szymański, SGH, prof. dr hab. Jan Zalewa, UMCS.

Mgr **Teresy Bednarczyk**, *Kredytowanie i ubezpieczanie transakcji eksportowych w Polsce na tle doświadczeń wybranych krajów*. Promotor: prof. dr hab. Jerzy Węclawski, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Anna B. Kisiel-Łowczyk, UG, prof. dr hab. Bogumiła Mucha-Leszko, UMCS.

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

DOKTORATY

27 maja odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr **Izabelli Łukasik**. Temat: *Sytuacja rodzinna i szkolna dzieci samotnych matek*. Promotor: prof. dr hab. Marian Ochmański, recenzenci: prof. dr hab. Maria Chodkowska, UMCS, prof. zw. dr hab. Andrzej Radziejewicz-Winnicki, UŚ.

27 maja odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr **Beaty Ledwoch**. Temat: *Analiza neuropsychologiczna specyficznych trudności w czytaniu i pisanu u dzieci w młodszy wieku szkolnym*. Promotor: dr hab. Anna Herzyk, prof. UMCS, recenzenci: prof. zw. dr hab. Tadeusz Gałkowski, UW, prof. zw. dr hab. Bożydar Kaczmarek, UMCS.

WYBORY

14 maja odbyły się wybory dziekana oraz prodziekanów naszego Wydziału. Dziekanem został wybrany jednogłośnie na drugą kadencję prof. dr hab. **Marian Ochmański**, a funkcje prodziekanów będą pełnił: prof. dr hab. **Sabina Guz** - do spraw studiów dziennych i dr hab. **Zdzisław Bartkowicz** - do spraw studiów zaocznich.

W związku z kończącym się okresem kadencji organów kolegialnych w UMCS 28 maja odbyły się zebrania wyborcze dla pracowników naukowo-technicznych, inżynierijno-technicznych i administracyjnych oraz dla młodszych nauczycieli akademickich w celu dokonania wyboru przedstawicieli do Senatu, Rady Wydziału oraz elektorów do Rady Głównej. Wybrano następujących przedstawicieli: do Senatu - dr. **Andrzeja Pieleckiego**, do Rady Wydziału - dr **Zofię Maleszyk**, dr **Ewę Skrzetuską**, dr **Liliannę Kostańską**, dr **Renatę Tomkiewicz**, dr **Annę Wojnarską**, dr **Cezarego Domańskiego**, dr **Zdzisława Kazanowskiego**, mgr **Danutę Wosik-Kawalę** oraz mgr **Teresę Balicką** i mgr **Ewę Sułkowską**.

GOŚCIE

Od 16 do 21 maja na zaproszenie dziekana Wydziału gościliśmy w Lublinie delegację pracowników naukowych z Uniwersytetu Lwowskiego im. Iwana Franki. Spotkanie stało się okazją do ustalenia problematyki badawczej na rok akademicki 1999/2000.

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

Od 3 do 6 czerwca na naszym Wydziale przebywał Kees Tillema z Wyższej Szkoły PABO w Arnhem w Holandii. Prowadzone rozmowy dotyczyły dalszej współpracy między dwiema uczelniami.

WYJAZDY ZAGRANICZNE

Od 7 do 11 czerwca przebywali we Lwowie na zaproszenie tamtejszego Uniwersytetu: prof. dr hab. **Marian Ochmański**, dziekan Wydziału PiP, oraz prof. dr hab. **Ryszard Kucha**. Wzięli udział w seminarium naukowym, dotyczącym wspólnego polsko-ukraińskiego projektu „Oświata i wychowanie we Lwowie w latach 1795-1989”. Celem zaś wyjazdu do Tarnopola było podpisanie umowy o współpracy naukowo-badawczej między eksperymentalnym Instytutem Edukacji Pedagogicznej w Tarnopolu na Ukrainie i Wydziałem Pedagogiki i Psychologii UMCS. Umowa ma podstawę w międzyrządowych i międzyresortowych porozumieniach oraz w przekonaniu o potrzebie umacniania dobrosąsiedzkich stosunków między naszymi krajami. Reguluje ona zakres współpracy naukowej, dydaktycznej, wymiany nauczycieli akademickich oraz wydawnictw.

WYDZIAŁ POLITOLOGII

WYJAZDY ZAGRANICZNE

Od 30 maja do 2 czerwca delegacja Wydziału w składzie: prof. zw. dr hab. **Jan Jachymek**, dziekan; prof. zw. dr hab. **Ziemowit Jacek Pietraś**, prodekan, dr hab. **Alicja Wójcik**, prodekan oraz dr **Waldemar Paruch** przebywała w Uniwersytecie im. Masaryka w Brnie (Republika Czeska). Celem wyjazdu było podpisanie umowy o współpracy między Wydziałem Politologii UMCS a Zakładem Nauki o Polityce Uniwersytetu Masaryka. O nawiązaniu kontaktów między obu uczelniami donosiła gazeta brneńskich Polaków „Głos Ludu”. Dr hab. **Czesław Maj** z Zakładu Stosunków Międzynarodowych od 24 maja do 21 czerwca w Université Libre de Bruxelles (Belgia) w ramach programu TEMPUS JEP przygotowywał wykład „Historia dyplomacji europejskiej”.

Dr **Andrzej Dumala** od 16 maja do 30 czerwca w Université Libre de Bruxelles (Belgia) w ramach programu TEMPUS JEP 11390-96 przygotowywał nowy kurs na temat „Decydowanie polityczne w Unii Europejskiej” dla studentów stosunków międzynarodowych i europeistyki UMCS.

Dr **Agata Ziętek** z Zakładu Stosunków Międzynarodowych od 8 maja do 13 czerwca w University of Sussex w Brighton (Wielka Brytania) w ramach programu TEMPUS JEP 11390-96 zbierała materiały do zajęć, jakie prowadzi na specjalności stosunki międzynarodowe.

KONFERENCJE

12 maja Wydział Politologii gościł uczestników międzynarodowej konferencji „Nowy ład międzynarodowy u progu XXI wieku”, zorganizowanej przez SSP ONZ i AEGEE. Konferencję otworzył rektor UMCS prof. zw. dr hab. Kazimierz Goebel. Obecny był wojewoda lubelski Krzysztof Michalski. Referat na temat: „Wytłanianie się Nowego Ładu Międzynarodowego” wygłosił prof. zw. dr hab. **Ziemowit Jacek Pietraś**, kierownik Zakładu Stosunków Międzynarodowych. Pracownicy tegoż Zakładu dr hab. **Marek Pietraś**, dr **Dariusz Kondrakiewicz** byli autorami odczytu „Warsztaty tematyczne poświęcone problemom kształtowania się Ładu Międzynarodowego”.

Dr **Agnieszka Pawłowska** z Zakładu Samorządów i Polityki Lokalnej uczestniczyła w konferencji „Świadomość informatyczna społeczeństwa”, odbywającej się w Szczecinie 8-9 maja; wygłosiła referat „Świadomość informatyczna elit politycznych i administracyjnych”.

WYBORY

28 maja 1999 r. zostały przeprowadzone wybory przedstawicieli Wydziału do Senatu Akademickiego i Rady Wydziału. W ich wyniku do Senatu wybrane zostały następujące osoby: prof. dr hab. **Henryk Chałupczak** - reprezentant samodzielnych pracowników nauki oraz dr **Maria Marczevska-Rytko** - reprezentująca pozostałych pracowników nauki.

W wyniku głosowania przedstawicielami do Rady Wydziału zostali: dr **Dariusz Kondrakiewicz**, dr **Katarzyna Krzywicka** i mgr **Małgorzata Podolak** - reprezentanci niesamodzielnych pracowników nauki; mgr **Elżbieta Nieczaj** - reprezentująca pracowników administracji; **Edyta Dragan**, **Sławomir Czwaj** - reprezentanci studentów.

14 maja odbyły się wybory dziekana Wydziału Politologii. Spośród 12 kandydatów już w pierwszej turze prof. zw. dr hab. **Ziemowit Jacek Pietraś** uzyskał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów (tj. 18 na 25) i tym samym został dziekanem Wydziału na lata 1999-2002. 21 maja wybrano prodekanów: ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą - prof. dr hab. **Henryka Chałupczaka** (uzyskał 17 głosów na 19 głosujących), ds. studenckich dr. hab. **Stanisława Michałowskiego** (18 głosów za, 1 przeciw).

EDUKACJA EUROPEJSKA

W latach 1996-1999 Wydział Politologii UMCS uczestniczył w programie TEMPUS JEP 11390 zatytułowanym „Mutual Impact of European Integration and Post-communist Transition”. Koordynatorem projektu ze strony UMCS był prof. zw. dr hab. **Ziemowit Jacek Pietraś**. W programie brało udział 9 uniwersytetów: UMCS, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Warszawski ze strony polskiej oraz 6 uniwersytetów zagranicznych - Wolny Uniwersytet Brukselski (Belgia), Uniwersytet Wiedeński (Austria), University of Panteion w Atenach (Grecja), Uniwersytet Marseille III w Aix-en Provence (Francja), University of Sussex (Wielka Brytania) i Uniwersytet w Genui (Włochy). Całkowity budżet programu zamknął się kwotą 440 000 euro, z czego ok. 140 000 pozostało w dyspozycji Wydziału.

Podstawowym celem projektu było przygotowanie i wprowadzenie w polskich uniwersytetach przedmiotów dotyczących integracji europejskiej. W ciągu trzech lat pracownicy i studenci Wydziału Politologii wykorzystali łącznie 24 stypendia w ramach programu TEMPUS: 4 stypendia studenckie, 2 dla doktorantów oraz 18 stypendiów dla pracowników naukowych wydziału, w tym 3 wyjazdy dla bibliotekarzy, którzy mieli okazję poznać zasady i sposób funkcjonowania bibliotek uniwersyteckich i wydziałowych w Brukseli i Sussex. Dzięki miesięcznym pobytom w partnerskich uniwersytetach pracownicy wydziału mieli możliwość przygotowania 8 nowych przedmiotów oraz zrestrukturalizowania 4 dalszych. Wszystkie nowe przedmioty zostały włączone do programu studiów na Wydziale Politologii. Trzy z nich zyskały status przedmiotów obowiązkowych dla studentów: Prawo Wspólnot Europejskich (prof. Ziemowit Jacek Pietraś), Integracja Europejska (dr Andrzej Dumala) oraz Unia Europejska w systemie międzynarodowym (dr Dariusz Kondrakiewicz). Pięć kolejnych kursów ma charakter kursów fakultatywnych: Europejska przestrzeń geopolityczna (dr Krzysztof Iwańczuk), Wschodnia polityka Unii Europejskiej (mgr Beata Surmacz), Podejmowanie decyzji politycznych w Unii Europejskiej (dr Andrzej Dumala), Narodowości i nacjonalizmy w jednoczącej się Europie (dr Agnieszka Rybczyńska) oraz Polityka zagraniczna Francji (dr Krzysztof Iwańczuk). Cztery przedmioty, istniejące dotychczas w programie studiów politologicznych, zostały zrestrukturalizowane: Międzynarodowe stosunki polityczne (dr hab. Andrzej Czarnocki), Europa w stosunkach międzynarodowych (dr Dariusz Kondrakiewicz), Międzynarodowe stosunki kulturalne (dr hab. Czesław Maj, dr Agata Ziętek) oraz Historia dyplomacji europejskiej (dr hab. Czesław Maj).

Dwanaście wymienionych przedmiotów, łącznie z innymi wykładanymi na specjalności stosunki międzynarodowe, stanowiąc będzie podstawę programu Po-

dyplomowego Interdyscyplinarnego Studium Europeistyki przy Wydziale Politologii, a realizowanego we współpracy z czterema innymi wydziałami UMCS. Ważną częścią projektu były także tzw. teaching missions, a więc wykłady dla studentów naszego wydziału prowadzone przez naukowców z partnerskich uniwersytetów. Odbyły się trzy cykle takich wykładów: Polityka Unii Europejskiej w basenie Morza Śródziemnego (prof. Christian Joly z Uniwersytetu w Aix-en-Provence), Polityka bezpieczeństwa Unii Europejskiej (prof. Charalambos Papisotiriou z Uniwersytetu w Atenach) oraz Droga Europy Środkowo-Wschodniej do Unii Europejskiej (prof. Ulrich Sedelmaier z Sussex University). Wykłady były prowadzone w języku angielskim i cieszyły się autentycznym zainteresowaniem ze strony studentów politologii (szczególnie specjalności stosunki międzynarodowe) oraz studentów międzywydziałowych studiów europejskich.

Część funduszy projektu została również przeznaczona na zakup sprzętu dla polskich partnerów. Dzięki temu Wydział zyskał dobrej klasy komputer z oprogramowaniem oraz kserograf. Wzbogaciliśmy również księgozbiór wydziałowej biblioteki o kilkadziesiąt nowych książek, głównie z zakresu problematyki europejskiej, ale także stosunków międzynarodowych, kulturalnych, militarnych oraz problematyki narodowościowej.

W ramach materiałów dydaktycznych dla studentów w 1997 r. wydano *Traktat Amsterdamski* w wersji oryginalnej, w przygotowaniu są również trzy podręczniki: zespołu z Uniwersytetu Warszawskiego (prof. A. Wojtaszczyk), Uniwersytetu Wrocławskiego (prof. R. Herbut) oraz podręcznik *Europejskie prawo wspólnotowe dla politologów* prof. Ziemowita Pietrasia.

Trzyletnia współpraca z partnerskimi uniwersytetami w ramach programu TEMPUS była także okazją do licznych spotkań i dyskusji. Konferencje w ramach projektu miały charakter dwójki. Część z nich była spotkaniami koordynatorów poświęconymi wyłącznie sprawom administracyjnym (Bruksela - wrzesień 1996, Wrocław - listopad 1996, Warszawa - wrzesień 1997, Karpacz - wrzesień 1998), planowania bądź podsumowania funkcjonowania projektu oraz analizie kwestii finansowych. Dwie konferencje miały wymiar merytoryczny. Konferencja w Lublinie w marcu 1998 r. została poświęcona ogólnym problemom integracji europejskiej i dała szansę uczestniczenia w dyskusji również studentom. Na konferencji w Atenach w marcu 1999 r. uczestnicy mieli okazję przedyskutować problem tożsamości narodowej w procesach integracji europejskiej. O poziomie tej dyskusji wypowiedziano bardzo pochlebne opinie nie tylko w gronie uczestniczących naukowców, ale również w „International Herald Tribune”.

Wydział dzięki programowi TEMPUS przygotował również system transferu punktów kredytowych (ECTS). Uniwersytety uczestniczące w programie planują kontynuację współpracy w ramach programu SOCRATES bądź w ramach umów bilateralnych, obejmujących wspólne publikacje, wymianę wykładowców i studentów.

Beata Surmacz

PROBLEMATYKA UKRAIŃSKA

Na Wydziale Politologii specjalność stosunki międzynarodowe wybiera wielu studentów. Nie wszyscy jednak wiedzą, iż Zakład Stosunków Międzynarodowych, kierowany przez prof. zw. dr hab. Ziemowita Jacka Pietrasia, prowadzi blok przedmiotów o tematyce wschodniej, obejmujący pięć przedmiotów fakultatywnych: polityka zagraniczna Estonii (prowadzący zajęcia: dr S. Matjunin), polityka zagraniczna Białorusi (dr S. Matjunin), polityka zagraniczna Rosji (mgr I. Topolski), polityka zagraniczna Ukrainy (prof. S. Trochimczuk z Uniwersytetu Lwowskiego), transformacja systemowa w Europie Środkowo-Wschodniej (dr J. Rybczyńska). W pierwszym semestrze bieżącego roku akademickiego została zaproszona, aby w ramach zajęć fakultatywnych studentów IV roku stosunków międzynarodowych rozpocząć blok kulturowo-językowo-etnograficzny pn. „Ukraińska tożsamość kulturowa”. Na pierwsze zajęcia przybyło 30 osób, ukończyło je 27 słuchaczy.

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

Przyjemnie wspominam współpracę z tą ambitną i pracowitą młodzieżą. Jednym z warunków uzyskania zaliczenia było przygotowanie i wygłoszenie referatu na temat wybrany przez każdego studenta. Nie było to proste, ponieważ biblioteki Lublina dysponują skromną literaturą o tematyce ukraińskiej. Niektórym zatem studentom wypożyczałam materiały z biblioteki własnej. Pomocne stało się i to, że na pierwszych zajęciach poświęciłam trochę uwagi praktycznemu czytaniu po ukraińsku, a ponieważ język ten jest bardzo podobny do polskiego (zwłaszcza słownictwo), młodzież radziła sobie z tekstami ukraińskojęzycznymi.

Relacje i oceny studentów świadczą o tym, że wspomniany przedmiot nie tylko zapoznaje z ukraińską tradycją kulturową, z podstawowymi cechami mentalności narodu ukraińskiego, ale również pomaga zrozumieć główne problemy stosunków polsko-ukraińskich, ich doniosłość. Ponadto zwrócenie uwagi na najbliższego sąsiada wschodniego pomaga zobaczyć zbieżne cechy w kulturze Polaków i Ukraińców, osadzonej we wspólnej historii. Wiele też elementów sytuacji społeczno-politycznej ma polskie źródła inspiracji.

Wydaje się, iż wiedza z zakresu omawianego przedmiotu rozszerza u przyszłych politologów horyzont spojrzenia politycznego, zachęcając do aktywnego oddziaływania na wydarzenia współczesności, do współpracy na polu międzynarodowym. Dialog zaś między narodami wymaga wsłuchania się w duszę każdego narodu, a to ułatwia właśnie kultura.

W uzgodnieniu z kierownikiem Zakładu Stosunków Międzynarodowych panem prof. Pietrasiem, wobec skuteczności zajęć oraz zainteresowania ze strony studentów problematyką ukraińską zainicjowaliśmy ich poszerzenie, planując dodatkowo translatorium języka ukraińskiego w następnym roku akademickim.

Ludmiła Siryk

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

WYSTAWY MARII SĘKOWSKIEJ

Puławy - wystawa zbiorowa w Puławskiej Galerii Sztuki - grafika, rysunek - styczeń; Brzeg - wystawa indywidualna w Galerii Sztuki Współczesnej - grafika, rysunek - styczeń; Oława - wystawa zbiorowa, autoreferat „Artysta, portret, autoportret” w Galerii „Okno” - luty; Opole - wystawa indywidualna w Galerii Filharmonii Opolskiej, grafika, rysunek - marzec; Lublin - wystawa zbiorowa III Lubelskie Forum im. Witolda Lutosławskiego w Galerii Filharmonii Lubelskiej - grafika - kwiecień; Wrocław - wystawa zbiorowa w Galerii pod Plafonem - grafika - maj; Nysa - udział w warsztatach plastycznych „Jarmark Sztuki” w ramach obchodów Dni Nysy - pokaz i prezentacja grafiki i warsztatu; Program artystyczno-dydaktyczny; Ostrów Wielkopolski - prace zakwalifikowane w konkursie na VIII Międzynarodowe Biennale Małej Formy Grafiki i Exlibrisu - maj; Łódź - prace zakwalifikowane w konkursie na jubileuszową wystawę Małe Formy Grafiki Łódź '99 - maj.

POBYT TWÓRCZY

Adiunkt **Miroslaw Rydzak** - rzeźbiarz, został zakwalifikowany w wyniku konkursu na pobyt artystyczno-twórczy w rezydencji dla artystów Fundacji Virginia Arts Center, USA. Będzie tworzył w

Maria Sękowska, tech. sucha igła, 1998

lipcu br. To jego piąta tego typu wizyta w Stanach Zjednoczonych, gdzie przebywał w różnych ośrodkach twórczych od 1995 r. jako jedyny przedstawiciel Polski.

Ponadto Fundacja Kultury Polskiej w USA zaprosiła go do zorganizowania wystawy prac rzeźbiarskich powstałych w amerykańskich rezydencjach. Wystawa zaplanowana jest na wrzesień 2000 r.

Miroslaw Rydzak - Owoc, drewno, 1998

Ogólnopolska Konferencja Biur Karier „Interteam '99”

Dzięki życzliwości i finansowemu wsparciu prorektora UMCS prof. dr hab. Wojciecha Witkowskiego od 19 do 21 kwietnia Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy UMCS w Kazimierzu Dolnym gościł uczestników Ogólnopolskiej Konferencji Biur Karier „INTERTEAM '99”. Najdłuższe działające Biura Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów: pilotażowe przy UAM w Toruniu, przy Politechnikach: Gliwickiej, Krakowskiej, Świętokrzyskiej i Wrocławskiej oraz przy Uniwersytetach Wrocławskim, UMCS i UAM oraz przy SGGW i Akademii Ekonomicznej w Katowicach - w grudniu 1998 stowarzyszyły się w Konwencję Założycieli Ogólnopolskiej Sieci Biur Karier, która stawia sobie za zadanie popularyzację wypracowanych form zawodowej promocji studentów i absolwentów wyższych uczelni, pomoc w organizowaniu nowych Biur Karier oraz czuwanie nad utrzymaniem wysokich, wyrównanych standardów usług, świadczonych przez wszystkich członków sieci. Z radością zaprosiliśmy do naszego grona przedstawicieli nowo powstałych Biur Karier przy AGH i UW, reaktywowanego Ośrodka Promocji Absolwentów SGH oraz reprezentantów olsztyńskiej WSP i Akademii Rolniczo-Technicznej, którzy poprowadzą Biuro Karier przy Uniwersytecie Olsztyńskim, inaugurującym działalność w nowym roku akademickim.

Harmonogram konferencji został tak wypełniony przez reprezentantów poszczególnych ośrodków, że niektórymi opracowaniami podzieliliśmy się jedynie w postaci skryptów i kaset wideo. Odbyły się między innymi prezentacje na temat marketingu biur karier, nowych form rozmów kwalifikacyjnych, badań socjologicznych dotyczących sytuacji studentów na rynku pracy. Zajęcia warsztatowe dotyczyły technik negocjacji oraz metod twórczego myślenia i stymulowania potencjału grupy, rozwiązywania problemów i łagodzenia napięć w sytuacjach konfliktowych. Przetrenowaliśmy metodę burzy mózgu i stosowania analogii, interpretowaliśmy własną ekspresję werbalną i plastyczną. Ćwiczenia ruchowe dowiodły, że kreatywna współpraca umożliwia rozwiązywanie najbardziej skomplikowanych problemów międzyludzkich. Zdobyte podczas warsztatów umiejętności wykorzystaliśmy praktycznie, obmyślając sposoby, które pozwoliły nam przetrwać na dwóch bezludnych wyspach jedynie z zapasem guzików, żarówek i długopisów,...

Goście spoza Ogólnopolskiej Sieci Biur Karier przedstawili zestaw ćwiczeń z zakresu programowania neurolingwistycznego, ułatwiających osiągnięcie satysfakcji zawodowej przez osoby niepewne swych celów, przeżywające konflikty wewnętrzne typu „dążenie-unikanie”. Metodą studium przypadku przeprowadzili też analizę wartościowania pracy na kilkunastu kluczowych stanowiskach w strukturze przedsiębiorstwa i uczyli konstruowania kwestionariusza ankiety do badania poziomu motywacji pracowników i ich satysfakcji z pracy.

„INTERTEAM '99” dowodzi, że udane przedsięwzięcie można zorganizować bardzo szczupłym budżetem, jeśli się go dopełni wkładem własnej pracy. Entuzjazm jest zaraźliwy. Grupa - także taka jak Ogólnopolska Sieć Biur Karier - stymuluje jednostkę, ta zaś wpływa dodatnio na całość. A każdy dobry pomysł rodzi następny. Zadowoleni ze współpracy i wymiany doświadczeń, pragniemy kontynuować ideę naszej konferencji w następnych latach

M.Ś.

JAN PAWEŁ II O UNIwersYTETACH

Andrzej Tomczak

dokończenie ze str. 1

Ta wysoka ocena rangi uniwersytetów jest niewątpliwie następstwem docenienia ważności funkcji, jakie te uczelnie spełniają. Ojciec Święty zdaje się tu stawić na równi badania naukowe oraz kształcenie i wychowanie młodzieży. W 1980 r. mówił do środowiska uniwersyteckiego w Kinshasie: „Nie ma prawdziwego ducha uniwersyteckiego tam, gdzie nie ma natchnionej głęboką miłością prawdy - radości poszukiwania i poznania. To poszukiwanie prawdy nadaje wielkość wiedzy naukowej.” Dostrzeżenie rodzące się napięcia pomiędzy postępującą specjalizacją rozmaitych dyscyplin naukowych a ideą uniwersalności wiedzy i wzywa do ich przewyższenia. W 1982 r. na uniwersytecie w Bolonii mówił: „Cechą charakterystyczną uniwersytetu w odróżnieniu od innych ośrodków studiów i badań jest właśnie uprawianie poznania uniwersalnego, co nie oznacza, by miał on obejmować pełen wachlarz wszystkich dyscyplin, lecz raczej, że na uniwersytecie każda nauka winna być uprawiana w duchu uniwersalności, to jest ze świadomością, że każda z nich, choć odmienna, jest tak związana z pozostałymi, że nie da nauczać się jej poza kontekstem - przynajmniej w sferze intencjonalnej - wszystkich pozostałych. Zamknięcie się oznacza - wcześniej czy później - skazanie się na jałowość, oznacza ryzyko wzięcia za normę całkowitej prawdy jednej tylko z metod analizy i szczegółowego ujmowania wycinka rzeczywistości”. I w tym miejscu przypomniał myśl wyrażoną już wcześniej w Kolonii: „Każda z nauk, łącznie z filozofią i teologią, pozostaje pewną próbą ograniczoną, zdolną dostrzec złożoną jedność prawdy wyłącznie w różności, to znaczy w splocie różnych gałęzi wiedzy, otwartych i wzajemnie się uzupełniających...”. I dalej określił warunki realizowania zgłoszonych postulatów: „Tak żywe i wnikliwie czujne wcielanie ideału uniwersalności w poznaniu może być realizowane tylko na takim uniwersytecie, który będzie wspólnotą poszukiwawców, miejscem spotkania i duchowej konfrontacji prowadzonej w pokorze i z odwagą, miejscem, gdzie ludzie miłujący wiedzę uczą się wzajemnego szacunku i konsultacji tworząc klimat kulturalny i ludzki...” Dążenie do uniwersalności jako cechę badań na uniwersytecie rozpatrywał Jan Paweł II później jeszcze wielokrotnie. Zawsze też przypominał, że uczeni winni pamiętać o jednym szczególnie, że „cel wiedzy nie zawiera się w niej samej, gdyż pozostaje ona w służbie człowieka”. Stąd wynikają wymagania etyczne wobec uczonych. Problematykę tę rozwijał szerzej także do ludzi nauki spoza środowisk uniwersyteckich.

W wielu przemówieniach Jan Paweł II podkreślał również, że nauka winna uwzględniać całościową wizję człowie-

ka, także w jego wymiarze duchowym. W 1982 r. w Bolonii ujął to tak: „Interpretacja nauki i kultury, która by rozmyślnie lekceważyła czy wręcz pogardliwie traktowała duchową istotę człowieka... nie może zaspokoić najgłębszych i autentycznych potrzeb człowieka. Wyklucza się ona sama z królestwa wiedzy, to jest »z mądrości«, która jest smakiem poznania, dojrzałością ducha, tchnieniem prawdziwej wolności, praktyka

właściwej miary i powściągliwości. Pomimo koniecznych specjalizacji uniwersytet będzie mógł wypełniać swą istotną rolę w społeczeństwie jedynie wtedy, kiedy mu się uda scharmonizować tę rolę z pewnym krytycznym dystansem wobec systemu stosunków z ideologiami przejściowymi... Obrona swobody obszaru kultury jest jedną z ważniejszych oznak dojrzałości społeczeństwa, ale też sama wspólnota uniwersytecka powinna ujawnić w sposób przekonujący konieczność owej wolności, ukazując piękno humanizmu integralnego, który zawsze inspirował ideały uniwersytetu...”

Drugim „warsztatem pracy” uniwersytetu jest nauczanie. Ma ono dostarczyć fachowców potrzebnych społeczeństwu. Ale - jak powiedział u św. Anny w Krakowie w 1997 r. chodzi nie tylko o formowanie „ludzi kompetentnych w swej specjalizacji (czasem wąskiej), bogatych w encyklopedyczną wiedzę, ale nade wszystko w autentyczną mądrość”. Nawiązał tu do myśli wypowiedzianej już u progu swego pontyfikatu w 1979 r. do delegacji KUL w Częstochowie, że „zadaniem uniwersytetu jest także uczyć, ale w gruncie rzeczy jest on po to, żeby człowiek, który do niego przychodzi nauczył się sam myśleć”.

Uniwersytety winny też pamiętać o potrzebie rozwoju duchowego młodzieży. Formacja młodego pokolenia ma zmierzać do kształtowania pełni ludzkiej

osobowości. W związku z tym podkreślał wagę studiów filozoficznych, a także cieszył się z obecności na uniwersytetach studiów teologicznych. Dał temu wyraz m.in. w liście do biskupa Nosola napisanym z okazji powstania uniwersytetu w Opolu w 1994 r. Podobnie rok wcześniej na uniwersytecie w Rydze wyraził radość, że obok wydziału teologii protestanckiej będzie też teologia katolicka. „Jakaż to (będzie) wyjątkowa okazja do kontaktu i dialogu” - powiedział wówczas.

Zwracał uwagę na znaczenie wzorców osobowych w wychowaniu i nauczaniu uniwersyteckim. O „zapotrzebowaniu na wzorce osobowe, to znaczy na profesorów, którzy staliby się dla nich (studentów) prawdziwymi mistrzami i przewodnikami” mówił do rektorów polskich uczelni w 1996 r. i dodawał: „Być członkiem społeczności uniwersyteckiej (to) zobowiązuje”. Jan Paweł II dostrzega trudności, jakie w ostatnich czasach w relacjach profesor-student

społeczeństwa; minęły bowiem czasy, w których można było wyobrazić sobie uniwersytet jako niemal zamkniętą w sobie społeczność”. A w Kinshasie w 1980 r.: „Idea uniwersytetu uniwersalnego ex definitione nie oznacza, że mieści się on w jakikolwiek sposób poza realiami kraju, w którym został założony”.

Niekiedy Jan Paweł II sam podpowiadał, w jakim kierunku konkretny uniwersytet i w konkretnym czasie winien działać dla własnego społeczeństwa. W Lublinie na KUL w 1987 r., a więc jeszcze przed przewrotem ustrojowym w Polsce, stwierdził, że społeczeństwo polskie oczekuje od swych uniwersytetów ugruntowania własnej podmiotowości. A w orędziu do środowiska uniwersyteckiego w Gwatemali i krajów sąsiednich w 1983 r. przypomniał: „Uniwersytet dysponuje ogromną siłą moralną, by występować w obronie sprawiedliwości i prawa” - niewątpliwie nawiązując do sytuacji panującej w krajach Ameryki Środkowej.

Rolę, jaką uniwersytet spełnia w każdym społeczeństwie niezależnie od jakiegoś momentu dziejowego, określił w Dżakarcie w 1989 r. tak: „Uniwersytety stanowią ... ważną część tego wielkiego systemu złożonego z osób, instytucji i tradycji, w którym nowe idee są formułowane, weryfikowane i przedstawiane całemu społeczeństwu. Badania, dyskusje i nauczanie prowadzone na uniwersytecie wywierają głęboki wpływ, sięgający daleko poza środowisko akademickie. Ten ogromny choć niewidoczny wpływ uniwersytetów czyni je potężną siłą w łonie społeczeństwa”.

Starałem się przedstawić poglądy Jana Pawła II na uniwersytety, ich zadania i rolę. Jest to z konieczności pewien wybór z bardzo bogatego Jego nauczania na ten temat; zmierzam do uchwycenia przynajmniej niektórych głównych myśli. Ojciec Święty zwykł niekiedy wplatać w swe przemówienia do środowisk uniwersyteckich wezwania skierowane wprost do uczonych. Chciałbym, zakończyć przywołaniem dwóch takich apeli: jeden dotyczy sfery badań naukowych, drugi sfery nauczania i wychowania.

W 1980 r. w Kolonii mówił tak: „... proszę, abyście w Waszym dążeniu do naukowego poznania mieli zawsze przed oczyma ostateczny cel Waszej pracy, to jest człowieka. Polecam wam przy tym przede wszystkim cnotę męstwa, która pozwoli bronić nauki w świecie wątpliwym, dalekim od prawdy i poszukującym sensu, a także cnotę pokory, w której uznajemy skończoność naszego rozumu wobec przewyższającej go Prawdy”. A w 1980 r. do profesorów w Padwie: „Bez względu na to, jaki jest przedmiot waszych zainteresowań i nauczania, z powagą i entuzjazmem przyczyniacie się do kształtowania ludzi rozmiłowanych w prawdziwej kulturze i czystej wolności, zdolnych do wypowiedzania osobistych sądów w świetle prawdy, zaangażowanych w spełnianie tego wszystkiego, co jest prawdziwe, dobre i słuszne”.

Andrzej Tomczak jest profesorem na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu

PRZEMÓWIENIE JANA PAWŁA II W TORUNIU

*Drodzy i Szanowni Panie i Panowie,
Rektorzy, Dziekani, Profesorowie,
Pracownicy nauki polskiej!*

1 Jestem niezmiernie rad, iż ponownie na moim szlaku pielgrzymim po ojczyźnej ziemi dane mi jest spotkać się z wami, ludźmi nauki, przedstawicielami wyższych uczelni z całej Polski. Jest

dys, że poznanie przez człowieka swej własnej nędzy rodzi rozpacz (por. *Mysli*, 75). Aby odkryć nadzieję, trzeba zwrócić wzrok ku górze. Dopiero poznanie Chrystusa - dodaje Pascal - wyzwala od rozpacz, bo w Nim poznajemy nie tylko naszą nędzę, ale i naszą wielkość (por. tamże, 690, 729, 730).

Chrystus ukazał ludzkości najgłębszą

przypominają nam stale żywy spór, jaki toczy się pomiędzy rozumem a wiarą. Chociaż dla samego Kopernika jego odkrycie stało się źródłem jeszcze większego podziwu dla Stwórcy świata i potęgą rozumu ludzkiego, to dla wielu było powodem poróżnienia rozumu z wiarą. Jak jest naprawdę? Czy rozum i wiara to dwie rzeczywistości, które wzajemnie

FIDES ET RATIO

rzeczą bardzo wymowną, że te spotkania ze światem nauki stały się już częścią integralną papieskich podróży po wszystkich kontynentach. Są to bowiem momenty szczególnego świadectwa. Mówią one o głębokiej i wielorakiej więzi, jaka istnieje pomiędzy powołaniem ludzi nauki a posługą Kościoła, która w swej istocie jest «diakonią Prawdy».

Wdzięczny Bożej Opatrzności za to dzisiejsze spotkanie, serdecznie pozdrawiam obecnych tutaj Rektorów i delegację wyższych uczelni z całego kraju, a poprzez was obejmuję myślą i sercem cały świat polskiej nauki. Szczególne zaś pozdrowienie kieruję do Pana Rektora Uniwersytetu Toruńskiego, który tym razem gości nas w murach swej Uczelni. Dziękuję za słowa powitania, jakie skierował do mnie w imieniu wszystkich zebranych. Pozdrawiam także obecnego tutaj Przewodniczącego Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich.

2 Spotykamy się w murach Uniwersytetu, który, gdy idzie o datę powstania, jest stosunkowo młodą uczelnią. Niedawno obchodziło 50-lecie swej fundacji. Jednak, jak pamiętamy, tradycje nauki związane z tym miastem sięgają głęboko w przeszłość i wiążą się [przede wszystkim] z postacią Mikołaja Kopernika. [Uniwersytet Toruński przez moment swojego powstania nosi na sobie ślad dramatycznych wydarzeń związanych z drugą wojną światową. Godzi się przy tej okazji przypomnieć, że twórcami tej Uczelni byli w znacznym stopniu uczeni - wygnańcy z Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie i Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Z Wilna przyszedł do Torunia pierwszy Rektor Uniwersytetu prof. Ludwik Kolankowski, niestrudzony organizator uczelni [...]. Były to czasy trudne, ale równocześnie czasy [pełne nadziei]. A «nadzieja jest z prawdy» - jak pisał Cyprian Norwid. W tych nadzwyczaj trudnych powojennych warunkach sprawdzali się ludzie, sprawdzała się ich wierność prawdzie. Dzisiaj Uniwersytet Toruński ma swoją własną fizjonomię i daje cenny wkład w rozwój polskiej nauki.]

3 Nasze dzisiejsze spotkanie odbywa się w ostatnim roku mijającego tysiąclecia. Stojąc na przełomie tysiącleci, kierujemy nasze myśli na przemian w przeszłość i przyszłość. Szukamy w przeszłości nauk i wskazówek dla naszej przyszłości. Chcemy w ten sposób lepiej określić i podbudować naszą nadzieję. Świat potrzebuje dziś nadziei i szuka nadziei! Ale czy dramatyczna historia naszego stulecia: wojny, zbrodnicze ideologie totalitarne, obozy koncentracyjne i gulagi [czy to wszystko] nie skłania raczej do ulegania pokusie zniechęcenia i rozpacz? Pascal napisał kie-

prawdę o Bogu i zarazem o człowieku, objawiając Ojca, który jest «bogaty w miłosierdzie» (Ef 2,4). «Bóg jest miłością» (1 J 4, 8). [Taki jest właśnie temat wiodący mojej obecnej wizyty w Ojczyźnie. W Encyklice o Duchu Świętym pisałem: «W swoim życiu wewnętrznym Bóg „jest Miłością”, miłością istotową, wspólną trzem Osobom Boskim: miłością osobową jest Duch Święty jako Duch Ojca i Syna, dlatego „przenika głębokości Boże” jako Miłość-Dar nie stworzony. Można powiedzieć, iż w Duchu Świętym życie wewnętrzne Trójjedynego Boga staje się całkowitym darem, wymianą wzajemnej miłości pomiędzy Osobami Boskimi, i że przez Ducha Świętego Bóg bytuje „na sposób daru”] (Dominum et vivificantem, 10). Ta Miłość, która jest Darem, daje się człowiekowi poprzez akt stworzenia i odkupienia. Dlatego: «Człowiek nie może żyć bez miłości. Człowiek pozostaje dla siebie istotą niezrozumiałą, jego życie jest pozbawione sensu, jeśli nie objawi mu się Miłość, jeśli nie spotka się z Miłością, jeśli jej nie dotknie i nie uczyni w jakiś sposób swoją, jeśli nie znajdzie w niej żywego uczestnictwa». To z kolei są słowa z «*Redemptor hominis*»].

Ta właśnie prawda o «Bogu-Miłości» staje się źródłem nadziei świata i drogowskazem naszej odpowiedzialności. Człowiek może miłować, ponieważ został najpierw umiłowany przez Boga. Św. Jan nas poucza: «My miłujemy [Boga], ponieważ Bóg sam pierwszy nas umiłował» (1 J 4, 19). Prawda o Bożej miłości rzuca światło również na nasze poszukiwanie prawdy, na pracę nad rozwojem nauki, nad całą naszą kulturą. Nasze poszukiwania i nasza praca potrzebują idei wiodącej, fundamentalnej wartości, która by nadała sens i połączyła w jeden nurt badania uczonych, refleksję historyków, twórczość artystów i rozwijające się w zawrotnym tempie odkrycia techników. Czy istnieje jakaś inna idea, inna wartość lub inne światło, które byłoby w stanie nadać sens wielorakim poszukiwaniom i działaniom ludzi nauki i kultury, nie ograniczając równocześnie ich twórczej wolności? Otóż miłość jest tą siłą, która nie narzuca się człowiekowi od zewnątrz, lecz rodzi się w jego wnętrzu, w jego sercu, jako jego najbardziej wewnętrzna własność. Idzie tylko o to, by człowiek pozwolił się jej narodzić i by umiał nasycić nią swoją wrażliwość, swoje myślenie w laboratorium, w sali seminaryjnej i wykładowej, a także przy warsztacie [wielorakiej sztuki].

4 Spotykamy się dzisiaj w Toruniu, w mieście zwanym «miastem Kopernika», na Uniwersytecie jego imienia. Odkrycie, jakiego dokonał Kopernik, i jego znaczenie w kontekście historii nauki,

muszą się wykluczać?

W rozdziewięciu pomiędzy rozumem i wiarą wyraża się jeden z wielkich dramatów człowieka. Ma on wiele przyczyn. Zwłaszcza począwszy od doby Oświecenia, przesadny i jednostronny racjonalizm doprowadził do radykalizacji postaw na gruncie nauk przyrodniczych oraz na gruncie filozofii. Powstały w ten sposób rozłam pomiędzy wiarą a rozumem wyrządził niepowetowane szkody nie tylko religii, ale i kulturze. W ogniu ostrych polemik zapominano często, iż wiara «nie lęka się rozumu, ale szuka jego pomocy i pokłada w nim ufność. Jak łaska opiera się na naturze i pozwala jej osiągnąć pełnię, tak wiara opiera się na rozumie i go doskonali» [To jest cytat z encykliki *Fides et ratio*]. Wiara i rozum to «dwa skrzydła na których duch ludzki unosi się ku kontemplacji prawdy» (tamże, wstęp). Potrzebna jest dzisiaj praca na rzecz pojednania wiary i rozumu.

Pisałem w Encyklice *Fides et ratio*: «Wiara, pozbawiona oparcia w rozumie, skupiła się bardziej na uczuciach i przeżyciach, co stwarza zagrożenie, że przestanie być propozycją uniwersalną. Żłudne jest mniemanie, że wiara może silniej oddziaływać na słaby rozum; przeciwnie, jest wówczas narażona na poważne niebezpieczeństwo, może bowiem zostać sprowadzona do poziomu mitu lub przesądu. Analogicznie, gdy rozum nie ma do czynienia z dojrzałą wiarą, brakuje mu bodźca, który kazałby skupić uwagę na specyfice i głębi bytu (...) Odpowiedzią na odwagę (parresia) wiary musi być odwaga rozumu» (n. 48). Jest to w gruncie rzeczy problem wewnętrznej jedności człowieka, ciągle zagrożonej podziałem i atomizacją jego poznania, któremu brak zasady jednoczącej. Specjalne zadanie w tej dziedzinie staje przed dzisiejszą filozofią.

5 Ludziom nauki oraz ludziom kultury powierzona została szczególna odpowiedzialność za prawdę - dążenie do niej, jej obrona i życie według niej. Znamy dobrze trudności związane z ludzkim poszukiwaniem prawdy, z których dzisiaj na czoło wysuwają się: sceptycyzm, agnostycyzm, relatywizm i nihilizm. Dzisiaj nierzadko usługuje się nam wmówić, iż skończył się bezpowrotnie czas pewności poznania prawdy oraz że jesteśmy nieodwołalnie skazani na totalny brak sensu, na prowizoryczność poznania, ciągłą zmienność i względność. W tej sytuacji jawi się nagła konieczność potwierdzenia podstawowego zaufania do ludzkiego rozumu i jego zdolności do poznania prawdy - także tej absolutnej i ostatecznej. Człowiek jest zdolny do wypracowania sobie jednolitej i organicznej koncepcji poznania.

Wycinkowość wiedzy i fragmentaryzacja sensu burzy wewnętrzną jedność człowieka. Człowiek dąży do pełni poznania, gdyż jest istotą, która z natury szuka prawdy (por. *Fides et ratio*, 28) - i nie może bez niej żyć. Trzeba, aby nauka współczesna, a zwłaszcza współczesna filozofia, odnalazły - każda we własnym zakresie - ów wymiar sapiencjalny polegający na poszukiwaniu ostatecznego i całościowego sensu ludzkiej egzystencji.

Poszukiwanie prawdy dokonuje się nie tylko w indywidualnym zmaganiu w bibliotece czy w laboratorium, ale ma także wymiar wspólnotowy. «Człowiek udoskonala się bowiem nie tylko przez zdobywanie abstrakcyjnej wiedzy o prawdzie, ale także przez żywą relację z drugim człowiekiem, która wyraża się przez dar z siebie i przez wierność. W tej wierności, która uzdalnia do złożenia siebie w darze, człowiek znajduje pełnię pewności i bezpieczeństwa. Zarazem jednak poznanie oparte na wierze, którego podstawą jest zaufanie między osobami, nie jest pozbawione odniesienia do prawdy: wierząc, człowiek zawiera prawdę, którą ukazuje mu druga osoba» (*Fides et ratio*, 32). Jest to z pewnością doświadczenie bliskie każdemu z was tu obecnych. Do prawdy dochodzi się także dzięki innym, w dialogu z innymi i dla innych. Poszukiwanie prawdy i dzielenie się nią z innymi jest ważną posługą społeczną, do jakiej w szczególnie sposób są wezwani ludzie nauki.

6 Stają dzisiaj przed nauką - a w tym także przed polską nauką - wielkie wyzwania. Niebawym rozwojem nauk i postępem techniczny rodzi fundamentalne pytania o granice eksperymentu, o sens i kierunki rozwoju technicznego, o granice ingerencji człowieka w przyrodę i środowisko naturalne. Postęp ten jest zarazem źródłem fascynacji i lęku. Człowiek coraz częściej lęka się wytworów własnego rozumu i własnej wolności. Czuję się zagrożony. Dlatego tak ważne jest dzisiaj przypomnienie sobie tej podstawowej prawdy, że świat jest darem Boga Stwórcy, który jest Miłością, a człowiek stworzenie jest powołany do tego, aby był roztropnym i odpowiedzialnym gospodarzem w świecie natury, a nie jego bezmyślnym niszczycielem. Trzeba sobie ciągle na nowo przypominać, iż rozum jest darem Boga [św. Tomasz powiedział: największym darem Boga jest rozum], znakiem Bożego podobieństwa, jakie każdy człowiek w sobie nosi. Dlatego tak ważna jest ciągła pamięć o tym, iż autentyczna wolność badań naukowych nie może abstrahować od kryterium prawdy i dobra. Troska o sumienie moralne i o poczucie odpowiedzialności za człowieka ze strony ludzi nauki, urastają dziś do rangi podstawowych imperatywów. To właśnie na tym poziomie decydują się zarówno losy nauki współczesnej, jak i w pewnym sensie losy całej ludzkości. Trzeba pamiętać wreszcie o potrzebie nieustającej wdzięczności za ten dar, jakim dla człowieka jest drugi człowiek - ten, dzięki któremu, z którym i dla którego włącza się w wielką przygodę poszukiwania prawdy. (...).

Drodzy i Szanowni Państwo, na zakończenie pragnę jeszcze raz podziękować za to dzisiejsze spotkanie. Pragnę zapewnić, iż sprawy [kultury, sprawy nauki polskiej] noszę głęboko w swoim sercu (...).

Obszerne fragmenty wystąpienia papieskiego uzupełnione o nieautoryzowane dopowiedzenia Papieża (w nawiasach kwadratowych).

SPOTKANIA EUROPEJSKIE

W maju zakończyła się pierwsza edycja cyklu wykładów opatrzonego nazwą „Spotkania Europejskie”, w ramach którego osoby zainteresowane problematyką integracji europejskiej spotykają się ze specjalistami zaangażowanymi w proces negocjacji o członkostwo Polski w Unii Europejskiej lub osobami, których poglądy na perspektywy uczestnictwa Polski w strukturach europejskich budzą zainteresowanie z tego powodu, że ich pozycja w życiu naukowym, kulturalnym lub politycznym kraju jest ogólnie uznana.

W grupie specjalistów uczestniczących w procesie negocjacji członkowskich na szczególną uwagę zasługują spotkania z byłym sekretarzem Komitetu Integracji Europejskiej w Warszawie - dr Marią Karasińską-Fendler, negocjatorem z strony Komisji Europejskiej w negocjacjach z Polską - dr Peterem Drollem oraz dyrektorem w Sekretariacie Pełnomocnika do spraw Integracji Europejskiej - panią Marią Dunin-Wąsowicz. Każda z tych osób przedstawiała swój punkt widzenia na toczące się rokowania, swoją ocenę perspektyw i zagrożeń związanych z przyszłym członkostwem Polski w Unii Europejskiej.

Spotkanie z dr Marią Karasińską-Fendler pełne było osobistych refleksji Pani Minister na temat zarówno obecnych negocjacji, jak również tych, które dziesięć lat temu poprzedzały podpisanie Układu Europejskiego. Na mocy tego Układu polska stowarzyszyła się ze Wspólnotami Europejskimi i rozpoczęła przebudowę swojej gospodarki, a także dostosowanie polskiego prawa do standardów europejskich. Pani dr Karasińska-Fendler jest zwolenniczką twardego stanowiska Polski w negocjacjach członkowskich. Uważa jednocześnie, że członkostwo Polski w Unii Europejskiej jest nieuchronne i cieszy się poparciem większości polskiego społeczeństwa - obecnie tylko 1,5% Polaków nie popiera negocjacji członkowskich. Nasze

ambicje nakładają jednak na Polskę wiele obowiązków, w tym konieczność stworzenia nowych grup specjalistów, którzy będą zdolni współpracować ze swoimi odpowiednikami z Unii Europejskiej. Do takich nieznanych dotąd w Polsce specjalności zaliczyła Pani Minister na przykład inżynierów finansowych. Szczególnie interesujące były osobiste wspomnienia Pani Minister z udziału w kolejnych turach negocjacji, oraz kontakt z przedstawicielami Komisji Europejskiej.

Dr Peter Droll przedstawił słuchaczom stanowisko Komisji Europejskiej w toczących się negocjacjach. Zaprezentował 31 obszarów, w których się one toczą, wskazując jednocześnie na stan zaawansowania rokowań w poszczególnych dziedzinach. Jego zdaniem, największe trudności wystąpią w płaszczyźnie telekomunikacji, swobodnego przepływu osób, rolnictwa, własności przemysłowej, a także w zakresie ustaleń dotyczących nabywania nieruchomości w Polsce przez cudzoziemców z Unii Europejskiej. Zaznajomił uczestników wykładu z techniką negocjacji. Pierwszy etap stanowi zapoznanie przedstawicieli państw kandydujących do członkostwa z obowiązującym w Unii prawem dotyczącym poszczególnych płaszczyzn negocjacji. W dalszej kolejności przeprowadzany jest tzw. screening, czyli przegląd poszczególnych dziedzin negocjacji w płaszczyźnie przepisów prawnych aktualnie obowiązujących w Polsce ze wskazaniem ewentualnych sprzeczności tych przepisów z prawem europejskim. Ostatni i najtrudniejszy etap stanowić będzie uzgodnienie stanowisk Polski i Unii w poszczególnych dziedzinach. Dopiero bowiem zamknięcie wszystkich dziedzin negocjacji da podstawę do uznania, że treść traktatu akcesyjnego została ustalona. Brak zgody w jakiegokolwiek dziedzinie doprowadzi do impasu w negocjacjach ponieważ opierają się one na złożeniu, że „nic nie zostało usta-

Spotkanie z panem Peterem Drollem

lone dopóki wszystko nie zostało ustalone”. Unia Europejska oczekuje od Polski przyjęcia całego istniejącego ustawodawstwa wspólnotowego zwanego „acquis communautaire” do czasu uzyskania członkostwa tej organizacji.

Pani dyrektor Dunin-Wąsowicz przedstawiła stanowisko polskich negocjatorów w toczących się negocjacjach, ze szczególnym uwzględnieniem koniecznych dostosowań w polskiej gospodarce. Opowiedziała się jednoznacznie za rozwiązaniami radykalnymi, które - co prawda - przy większych kosztach społecznych, lecz pozwolą szybciej nadrobić Polsce istniejący dystans w stosunku do krajów członkowskich Unii Europejskiej. Polska nie ubiega się w negocjacjach o specjalną taryfę zwaną okresem przejściowym w odniesieniu do wielu dziedzin. Jest to spowodowane faktem, że rząd polski uważa, że oczekiwania Brukseli wobec Polski w wielu wypadkach są zgodne z interesem rozwoju cywilizacyjne-

go naszego kraju. Potwierdzają to te kraje, które wstąpiły do Unii w momencie, gdy - tak jak w przypadku Polski - ich poziom rozwoju odbiegał od przeciętnego poziomu w krajach członkowskich. Portugalia, która w momencie uzyskiwania członkostwa zabiegała o liczne okresy przejściowe, następnie sama z nich zrezygnowała.

Najtrudniejszy okres negocjacji wciąż jest przed nami. Przepadnie na koniec roku 1999 i cały rok 2000. Wtedy podjęte zostaną najtrudniejsze tematy, a wśród nich rolnictwo, ochrona środowiska, swobodny przepływ kapitału i osób, warunki równej konkurencji, rybołówstwo i polityka strukturalna.

Mamy nadzieję, że kolejne wykłady specjalistów w ramach „Spotkań Europejskich” przybliżą Państwu problematykę trudnych negocjacji.

Ewa Skrzydło-Tefelska

PIERWSZE DYPLOMY UMCS

Dyplom numer 1, wydany przez Wydział Humanistyczny naszej uczelni w roku 1955, otrzymał Albin Koprucki, obecnie profesor i od roku 1982 kierownik Zakładu Historii Nowożytnej UMCS.

Albin Koprucki urodził się 15 listopada 1929 roku we wsi Wola Zdunowska w powiecie radzyńskim. Egzamin

maturalny zdał w roku 1951 i rozpoczął studia na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. W rok później został decyzją władz przeniesiony na nowo utworzony Wydział Humanistyczny UMCS, gdzie uzyskał magisterium, a wcześniej (1953) rozpoczął pracę jako zastępca asystenta. Fragmenty pracy magisterskiej opublikował w pracy zbiorowej *Rewolucja 1905-1907 na ziemi lubelskiej* (1956).

Pracę doktorską *Ruchy rewolucyjne na wsi lubelskiej w latach 1905-1907* obronił w roku 1964. W pięć lat później został mianowany docentem. Habilitował się w roku 1978, w roku 1991 został profesorem nadzwyczajnym UMCS, w 1995 uzyskał tytuł profesora, a w 1999 tytuł profesora zwyczajnego.

Profesor w latach 1969-1975 pełnił funkcję kierownika Studium Nauk Politycznych UMCS, w latach 1975-1981 dyrektora Międzyuczelnianego Instytutu Nauk Politycznych. Od roku 1969 do 1981 był członkiem Senatu UMCS, od 1972 do 1978 prorektorem UMCS. W latach 1981-1983 pełnił funkcję przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Historii UMCS, a w latach 1987-1991 - wicedyrektora Instytutu. Jest członkiem Komitetu Badania Polonii PAN, a od roku

1980 do 1987 był redaktorem naczelnym „Rocznika Polonijnego”.

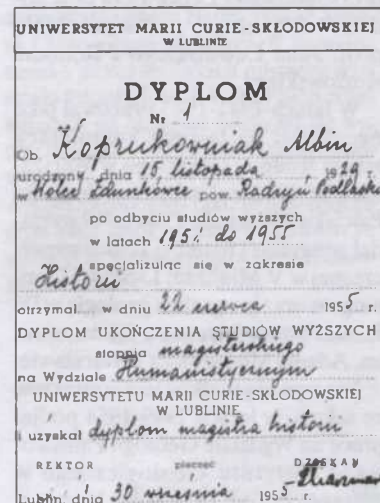
Obszar zainteresowań prof. Koprucki obejmuje funkcjonowanie społeczności lokalnych, dzieje myśli politycznej XIX i XX wieku, dzieje oświaty i szkolnictwa, także polonijnego. Wyniki badań z tego zakresu zawarł w 350 publikacjach, w tym książkach zbiorowych, jak: *Dzieje Lubelszczyzny* (t. 1, 1974), *Z przeszłości dalekiej i bliskiej. Szkice z dziejów Lubelszczyzny* (1980), *Szkolnictwo polonijne na świecie. Zarys syntezy* (1995), *Polonia w Europie* (1992), i autorskich, jak: *Studia z dziejów społeczno-politycznych (1864-1918)* (1977), *Lokalna społeczność gminy bychawskiej i jej aktywność (1884-1818)* (1995), *Licium Ogólnokształcące w Milanowie 1945-1995* (1996).

Wspólnie z prof. Tadeuszem Menclm Albin Koprucki jest autorem podręcznika historii dla II klasy technikum (1981, 1986). Z dużym jego udziałem autorskim został opracowany i zredagowany z prof. Władysławem Kucharskim trzutomowy skrypt *Polacy w świecie. Polonia jako zjawisko społeczno-polityczne* (1986).

Profesor wypromował 300 magistrów (część w AWF w Białej Podlaskiej) i 16 doktorów (7 przewodów jest w toku). Wśród jego uczniów jest jeden profesor zwyczajny, a 8 uzyskało habilitacje (śa wśród nich profesorowie UMCS).

Za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne prof. Koprucki był 10-krotnie wyróżniany przez Ministra nagrodami indywidualnymi i zespołowymi. Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, złotą odznaką Zasłużony dla Miasta Lublina.

Źródło: Sylwetka skreślona przez prof. Wiesława Śladkowskiego w „Annales UMCS” sect. F, vol. LIV/LV, dedykowanym prof. Albinowi Kopruckiowi; informacje własne.

Pożegnania

Profesor Edward Ura (1930-1998)

16 grudnia 1998 roku zmarł profesor zwyczajny Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie Edward Ura urodzony 27 grudnia 1930 r. w Pęchowie koło Sandomierza. Na sandomierskim cmentarzu nad Jego trumną w smutnej zadumie pochyliło się wiele osób: członkowie Rodziny, studenci, uczniowie, koledzy, rektorzy i dziekani, przyjaciele.

Pod kierunkiem Profesora wykonano 6 rozpraw doktorskich, a 3 rozprawy habilitacyjne zostały ukończone w Jego Zakładzie. Obraz życzliwego Mistrza uzupełnia spora rzesza (ok. 500) wypromowanych magistrów prawa lub administracji oraz kilku doktorantów i habilitantów z innych uczelni, którzy skorzystali z Jego recenzji przy zdobywaniu stopni naukowych.

Profesor Edward Ura przez kilka kadencji reprezentował Filię w Senacie Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. W Rzeszowie przez 6 lat kierował

Wydziałem Prawa i Administracji oraz od roku 1984 – Zakładem Prawa Publicznego. W latach 1982-1989 był członkiem Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN.

Przedmiotem jego dociekań naukowych było prawo administracyjne. Szczególną uwagę poświęcał zagadnieniom samorządu terytorialnego, administracji spraw wewnętrznych oraz terytorialnemu podziałowi państwa. Za książkę *Prawne zagadnienia bezpieczeństwa państwa* otrzymał w 1989 roku nagrodę Ministra Edukacji Narodowej. Profesor jest autorem około 200 publikacji naukowych, w tym kilku książek. Ostatnia z nich, *Prawne zagadnienia ochrony osób i mienia*, ukazała się drukiem tuż przed Jego śmiercią.

Za osiągnięcia naukowe został Profesorem Ura odznaczony Krzyżem Kawalerskim i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Ach ci okropni Goci...

Wysocy blondyni o niebieskich oczach maszerujący równym krokiem na wschód. To jeden z najtrwalszych stereotypów odnoszących się do antycznych Gotów. Nic dziwnego, że przyjmowany negatywnie, kiedy tak ochoczo był wykorzystywany przez nazistowską propagandę. Na rynku księgarskim znalazł się podręcznik adresowany głównie do studentów archeologii, historii i europeistyki, który skutecznie z takim obrazem walczy. *Archeologia Gotów Andrzeja Kokowskiego*, to przede wszystkim próba opowiedzenia o barwnym codziennym, jakże nam miejscami bliskim życiu owianego złą legendą ludu. Jest tam i o słabościach do pięknych kobiet, do gier hazardowych; oszustwach i morderstwach; i o niezwykle wysokim poziomie rozwoju rzemiosła, które w wielu aspektach zawstydziłoby niejednego ze współczesnych nam „fachowców”. Dużo ciekawych informacji o przedziwnym obrządku pogrzebowym, nakazującym kawałkowanie zmarłych kobiet i wynikach badań antropologów, których efekty sprzeczne z wyobrażeniem o „rasowych” Germanach, doprowadziłyby do palpacji serca niejednego „prawomyślnego” germanoznawcę III Rzeszy. Okazuje się nadto, że definicja Gota jest bardzo złożona i jednoczy pod wspólnym szyldem skomplikowaną mieszankę różnych etnosów starożytnej Europy. Wszystko to ilustrowane 170, w zdecydowanej większości barwnych ilustracji. Książkę – również w języku niemieckim – wydało Wydawnictwo „ideaMEDIA” z Lublina.

Archeolodzy mają czytelnię!

26 maja rektor elekt prof. dr hab. **Maria-na Harasimiuk** dokonał wspólnie z dziekanem Wydziału Humanistycznego prof. dr hab. **Ryszardem Szczygłem** i dyrektorem Biblioteki Głównej dr. **Bogdanem Kasperkiem** uroczystego przecięcia wstęgi, otwierając tym samym nowoczesną czytelnię najlepszej na wschód od Wisły biblioteki archeologicznej. Uroczystości zaszczytli również prorektorzy Wojciech Witkowski i Zbigniew Krupa oraz dyrektor administracyjny UMCS Maciej Grudziński. Obecni byli przedstawiciele wykonawców remontu, goście współpracujący z biblioteką, pracownicy Katedry i studenci. W komplecie stały się lubelskie media. Rano nową czytelnię odwiedził dziekan elekt Wydziału Humanistycznego prof. dr hab. Stanisław Grabias, któremu obowiązki nie pozwoliły na uczestniczenie w otwarciu.

W ponad 50-letniej historii Katedra Archeologii po raz pierwszy posiada czytelnię z prawdziwego zdarzenia z szesnastoma wygodnymi miejscami dla czytelników oraz czterema bezpośrednio przy zbiorach. Dla studentów dostępne jest również stanowisko internetowe, a obsługa biblioteki pracuje w przeszklonej kabinie zapewniającej komfort pracy wszystkim korzystającym z czytelni i bezpieczeństwo zbiorów specjalnych.

W tej chwili istnieje nieograniczony dostęp do 35 000 woluminów, pozwalających na realizację nieomal każdego tematu badawczego, obejmującego problematykę europejską. Fakt powstania czytelni i uporządkowania zbiorów biblioteki, co jest wyłączną zasługą jej kierownika pani mgr **Urszuli Kurzątkowskiej**, wzbudził entuzjazm w europejskim świecie archeologów.

Tadeusz Szczepanik (1914-1999)

sekcją kartowania geologicznego na Wydziale Węgla Państwowego Instytutu Geologicznego). W 1950 roku dokończył studia na Uniwersytecie Warszawskim pod kierunkiem prof. Stanisława Leszczyckiego i Stanisława Różyckiego. W latach 1954-1958 został asystentem, a następnie adiunktem w Zakładzie Geografii Ekonomicznej Instytutu Geografii PAN.

Do UMCS w Lublinie został zaproszony przez prof. Franciszka Uhorczaka, ówczesnego kierownika Katedry Geografii Ekonomicznej i zatrudniony 1 lutego 1959 roku na stanowisku adiunkta, a potem starszego wykładowcy. W 1975 roku został powołany na stanowisko kierownika Zakładu Geografii Regionalnej Instytutu Nauk o Ziemi, a w 1977 roku rozpoczął pracę w Instytucie Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych w Lublinie, gdzie jako docent pracował do 1981 r., tj. do przejścia na emeryturę.

Jego gruntowne przygotowanie w zakresie geografii i geologii (studia pod kierunkiem najwybitniejszych uczonych), ogromne doświadczenie pedagogiczne (praca nauczycielska w różnych typach szkół średnich i wyższych), działalność w Państwowym Instytucie Geologicznym oraz talent popularyzatorski – zaowocowały wieloma publikacjami. Wówczas był on jednym z nielicznych geografów piszących książki, monografie, podręczniki.

W czasie pracy w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej wydał m.in. *Geologię dynamiczną* (1959, 1977) – zatwierdzoną przez Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego jako podręcznik do nauczania geologii w technikum geologicznym, popularne opracowanie *Ziemia nasz dom* (1973) – przeznaczone dla młodzieży i przedstawiające w bardzo interesujący sposób różne dziedziny geografii. Był au-

torem dwu monografii geograficznych: *Województwo kieleckie (zarys geograficzno-ekonomiczny)*, jednej z pierwszych monografii województw w powojennej Polsce, oraz *Lublin - zarys geograficzno-gospodarczy* (1973). Ponadto był autorem 130 haseł w *Wielkiej encyklopedii powszechnej* i współautorem przewodnika po woj. Lubelskim.

Doktor Tadeusz Szczepanik był poszukiwanym i cenionym wykładowcą, a rolę nauczyciela traktował jako swoje powołanie. Potrafił jak mało kto mówić o zjawiskach skomplikowanych prosto i przekonująco. Młodszym kolegom chętnie doradzał jak uczyć. Przez wiele lat prowadził wykłady z geografii ekonomicznej świata i Polski dla geografów, z geografii gospodarczej i politycznej – dla historyków, geografii gospodarczej – dla ekonomistów. Ponadto wykładał w lubelskiej filii Wyższej Szkoły Nauk Społecznych, Instytucie Kształcenia Nauczycieli i wszędzie tam, gdzie Go, o to poproszono. W okresie pracy w Instytucie Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych z pasją zajmował się doszkaltaniem nauczycieli oraz pomagał nauczycielom geografii w uzyskiwaniu stopni kwalifikacyjnych.

Był przez wszystkich (studentów, nauczycieli, kolegów) lubiany i szanowany. Cechowała Go ogromna życzliwość dla wszystkich, z którymi pracował. Nawet nie proszony udzielał pomocy potrzebującym.

Za wielostronną działalność pedagogiczną, naukową i popularyzatorską uhonorowany został m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Koledzy, przyjaciele, uczniowie

Z ogromnym żalem informujemy, że dnia 1 czerwca 1999 r. zmarł emerytowany docent dr Tadeusz Szczepanik, pracownik Zakładu Geografii Ekonomicznej INoZ UMCS w latach 1959-1976.

Dr Tadeusz Szczepanik urodził się 18 lutego 1914 roku w Warszawie. W roku 1933 ukończył prywatną szkołę średnią Wojciecha Górskiego i wstąpił na Uniwersytet Warszawski, gdzie studiował geografię pod kierunkiem prof. Stanisława Lencewicza oraz dodatkowo geologię pod kierunkiem prof. Jana Lewińskiego i Romana Kozłowskiego.

W latach 1941-1943 pracował jako nauczyciel na tajnych kompletach szkoły średniej Górskiego w Warszawie. W 1943 roku był więziony na Pawiaku. W okresie 1944-1949 wykładał geografię i naukę o Polsce współczesnej w V Miejskim Liceum i Gimnazjum oraz geografię i geologię w IV Państwowym Liceum i Gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Warszawie.

Nie zrywając całkowicie kontaktów ze szkołą, w latach 1949-1954 podjął pracę na Wydziale Geologii Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie (od 1951 roku kierował

III Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistyki

7-9 kwietnia odbył się III Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistyki, zorganizowany przez studenckie Koło Naukowe Archiwistów UMCS. Tradycja corocznych spotkań studentów tej specjalności została zapoczątkowana zjazdem w Toruniu w 1997 r. (drugim w Poznaniu w roku 1998). Celem zjazdów jest umożliwienie prezentacji dorobku badawczego studentów, a także wymiana doświadczeń i integracja środowiska adeptów archiwistyki. Obecny był najdłuższy, najliczniejszy i po raz pierwszy z udziałem (choć tylko pośrednim) gości zagranicznych.

Otwarcie Zjazdu uświetniły wystąpienia: prorektora UMCS prof. dr. hab. Wojciecha Witkowskiego, wicedyrektora Instytutu Historii UMCS prof. dr. hab. Małgorzaty Willaume oraz dyrektora generalnego w Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych dr. Andrzeja Biernata. Ponadto w otwarciu i późniejszych obradach udział wzięli m.in.: kierownik Zakładu Nauk Pomocniczych Historii i Bibliotekoznawstwa UMCS prof. dr. hab. Józef Szymański, kierownik Zakładu Archiwistyki UMCS dr. hab. Krzysztof Skupiński oraz dyrektor Archiwum Państwowego w Lublinie dr. Elżbieta Wierzbicka i wicedyrektor tej instytucji mgr Ludwik Zabielski.

W ciągu trzech dni Zjazdu odbyły się cztery sesje, na których wygłoszono i poddano pod dyskusję 22 referaty. Dotyczyły one teorii i metodyki archiwalnej, historii kancelarii, archiwoznawstwa oraz problematyki archiwaliów jako źródeł historycznych. Najwięcej, bo 8, przygotowali studenci Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Delegacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu zaprezentowała 6, a Uniwersytetu Śląskiego 3 wystąpienia. W zjeździe osobiście udziału nie wzięli przedstawiciele Uniwersytetu im. Iwana Franki ze Lwowa z dwoma zaplanowanymi referatami.

Studenci UMCS przedstawili efekty swoich badań w 5 wystąpieniach. Byli to: Marek Konstankiewicz, Paweł Madejski, Rafał Magryś, Konrad Misztal, Katarzyna Olejniczek i Anna Opara.

Z krajowych uniwersytetów na Zjazd przybyli także pracownicy naukowcy, doktoranci oraz studenci nie wygłaszający referatów. W obradach udział brali także pracownicy naukowi i studenci UMCS, nie tylko specjalności archiwalnej. Zainteresowanie wykazały także lubelska prasa, radio i telewizja.

Program Zjazdu pozwolił gościom na zapoznanie się z zabytkami Lublina, co zwieńczone zostało wizytą w Kaplicy Świętej Trójcy na Zamku (dzięki uprzej-

mości dyrektora Muzeum Lubelskiego Zygmunta Nasalskiego). Miało także miejsce zwiedzanie Archiwum Państwowego w Lublinie, którego zasób zaprezentował mgr Józef Kus. Drugiego dnia odbyło się spotkanie towarzyskie.

Przy okazji zamykania Zjazdu wstępnie zapowiedziano przyszłoroczne spotkanie na Uniwersytecie Śląskim.

W planach organizatorów leży opublikowanie referatów, wzorem poprzednich zjazdów. Objęte byłyby tym także prace, których z różnych przyczyn nie wygłoszono podczas obrad.

Na zakończenie wypada dodać, iż realizacja niniejszego przedsięwzięcia

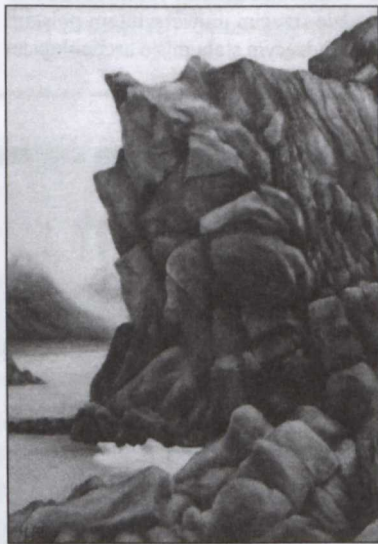
była możliwa dzięki pomocy udzielonej studenckiemu Kołu Naukowemu Archiwistów przez Władze Uniwersyteckie (zwłaszcza dziekanów wydziałów: Humanistycznego, Ekonomii oraz Prawa i Administracji), Wydawnictwo UMCS, Fundację Samorządu Studentów UMCS, Archiwum Państwowe w Lublinie, Muzeum Lubelskie oraz Biuro Promocji Miasta Urzędu Miejskiego w Lublinie. Bezcelne okazało się zaangażowanie w organizację Zjazdu opiekuna Naukowego Koła dr. Janusza Łosowskiego.

Marek Konstankiewicz

XXVI Sympozjum Polarne

18-20 czerwca odbyło się w naszym Uniwersytecie XXVI Sympozjum Polarne, zorganizowane przez Klub Polarny Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Komitet Badań Polarnych PAN i Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Lublin jako miejsce Sympozjum wybrano z uwagi na siedzibę władz Klubu Polarnego PTG, a dodać trzeba, że w bieżącym roku Klub Polarny obchodzi jubileusz 25-lecia swojego istnienia.

Zaplanowano liczne wystąpienia plenarne, przemówienie Honorowego Przewodniczącego Komitetu Badań Polarnych PAN prof. K. Birkenmajera oraz wystąpienie rektora UMCS prof. K. Goebła, także polarnika. Obradowano w dwu Sekcjach: Nauk o Ziemi i Biologicznej. W ramach spotkań towarzyszących odbyło się posiedzenie prezydium Komitetu Badań Polarnych PAN, walne zebranie Klubu Polarnego, a także dwie wystawy: „Spitsbergen w malarstwie Iwo Birkenmajera” z Krakowa i „Spitsbergen w grafice Zbigniewa Józwicka”, pracow-

Iwo Birkenmajer, *Skala nadbrzeżna*, olej, 1998.

nika naukowego naszego Uniwersytetu.

Uczestnicy sympozjum w czasie Mszy św. w Kościele Akademickim KUL uczcili pamięć prof. Alfreda Jahna, doktora honorowego UMCS, założyciela i wieloletniego przewodniczącego Klubu Polarnego, i zmarłych Polarników.

Z. J.

Targi Książki w Warszawie

Rekordowe pod każdym względem były tegoroczne 44 Międzynarodowe Targi Książki, które odbyły się w Warszawie od 13 do 17 maja. Swoją ofertę wydawniczą prezentowało 820 wydawców z 38 krajów świata. Pierwszy dzień targów, przeznaczony wyłącznie dla wydawców i osób zawodowo związanych z książką i jej edycją. Po raz kolejny z przyjemnością odnotowaliśmy udział w Targach naszego uniwersyteckiego Wydawnictwa. Uczelniane stoisko imponowało – naturalnie przede wszystkim na tle propozycji oficyn innych uczelnianych wydawnictw – wszechstronnością, jakością i urodą prezentowanych propozycji.

O rozmiarach tegorocznych Targów najlepiej świadczy fakt, że zorganizowane były na kilku piętrach warszawskiego Pałacu Kultury i Nauki i trzeba było mieć naprawdę dobrą fizyczną kondycję, aby obejrzeć w ciągu paru godzin wszystkie czynne stoiska, zatrzymać się choć na chwilę przy tych najbardziej interesujących. Wystawiono wszystko, tak można powiedzieć, co ukazuje się drukiem i nie tylko. Poza tradycyjną książką niektórzy z wydawców prezentowali swoje wydawnictwa CD-romowe, specjalne programy komputerowe. Zachwyciły urodą mapy, atlasy, przewodniki po wszystkich miejscach i stronach świata, albumy prezentowane przez krajowych i zagranicznych wystawców. Atrakcyjne, nowatorskie były oferty podręczników do nauki języków ob-

cych, przygotowane na specjalistycznych stoiskach z Niemiec, Wielkiej Brytanii, Włoch.

Targom towarzyszyły liczne imprezy usytuowane zarówno w PKiN, jak i na terenie całej Warszawy. Tylko w dniu mojej wizyty na Targach, 14 maja, odbywało się od 10.00 do 20.00 około 50 najrozmaitszych imprez. Największą popularnością cieszyły się spotkania z autorami prezentowanych książek. W tym roku byli to m.in. Jonathan Carrol, Władimir Bukowski, Wiktor Suworow, Tadeusz Różewicz, ks. Jan Twardowski. Z tym większą satysfakcją odnotowuję fakt wizyty na stoisku Wydawnictwa UMCS pana Edwarda Hardwiga, który 14 maja, w samo południe, podpisywał swój ostatni album *Halny*. Postać Autora i Jego album przyciągnęły na nasze stoisko grono wielbicieli mistrzowskiej sztuki fotograficznej. Wśród osób oczekujących na autograf udało mi się wypatrzyć studentów łódzkiej szkoły filmowej.

Ciekawostką był fakt, że następnego dnia swój zbiór wierszy na jednym ze stoisk podpisywała siostra Pana Hartwiga, znakomita poetka Julia.

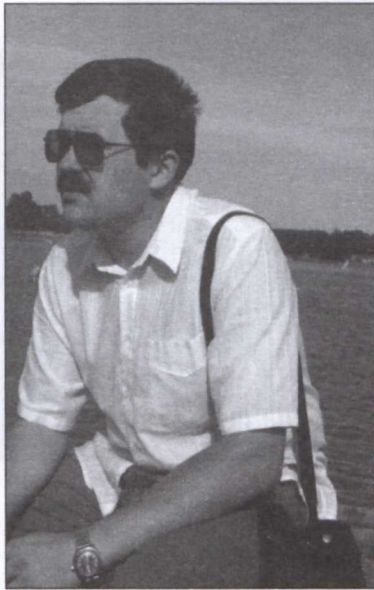
Elżbieta Mulawa-Pachol

Pożegnania

2 maja 1999 zginął tragicznie - na mazurskich jeziorach - Witold Waszczuk. 20 maja skończyłby 36 lat (ur. w 1963 w Lublinie). Był mężem i ojcem dwóch synów (Rafała i Michała). W pamięci kolegów i przyjaciół pozostanie na długo. Był człowiekiem wyjątkowym, uczciwym i rzetelnym. Zawsze chętny do pomocy i służący radą. Wiedzy i umiejętności miał niemało. Był pasjonatem i stale szukał kolejnych rejonów do penetrowania. Nienasycony w odkrywaniu nowego. Trudno uwierzyć, jak wiele można zmieścić w krótkim życiu.

Miał średnie wykształcenie techniczne (skończył Technikum Elektroenergetyczne), w 1988 uzyskał tytuł magistra po obronie pracy w IFP UMCS. Już wtedy jego zainteresowania naukowe skoncentrowały się wokół literatury

Witold Waszczuk (1963-1999)

Młodej Polski. Od października 1989 pracował jako asystent w Zakładzie Literatury Pozytywizmu i Młodej Polski. W ubiegłym roku - 20 maja 1998, w swoje 35 urodziny - obronił pracę doktorską *Twórczość literacka Henryka Zbierzchowskiego. Pisarz wobec koniunktury*.

Oprócz pracy zawodowej życie wypełniały mu rozliczne zajęcia. Ukończył kurs wspinaczkowy. Od 1981 był przewodnikiem górskim i aktywnie działał w Studenckim Kole Przewodników Beskidzkich. Często jeździł w góry, nie tylko polskie, ale także na Ukrainę (szukał tam śladów przedwojennych polskich schronisk turystycznych). Interesowały go budowle obronne z okresu II wojny światowej (np. bunkry linii Mołotowa). Jego wielką pasją było nurkowanie. Początkowo działał w klubie

„Murena”, później został członkiem Sekcji Ratownictwa Wodnego Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie. Nurkował w wielu jeziorach, w Bałtyku oglądał wraki zatopionych okrętów, schodził pod wodę w jaskiniach i nurkował pod lodem. Podczas akcji poszukiwał ludzi, którzy utonęli. W marcu 1998 brał udział w akcji, której celem była penetracja zabytkowej studni na dziedzińcu Zamku Lubelskiego.

Współpracował z redakcją „Forum Akademickiego” (praca nad „Przewodnikiem dla maturzystów”) oraz z „Rocznikiem Lwowskim” (artykuły i recenzje związane z życiem literackim przedwojennego Lwowa).

Od wielu lat był korektorem pisma „Kresy”.

Imponujący życiorys miał Witek. Śmierć przerwała jego pracę w najmniej spodziewanym momencie. Osiągnął wiele, pragnął jeszcze więcej. Trudno będzie o nim zapomnieć.

A. Kalinowska

Trzeci w Rosji

Droga do Tanais

Antyczne miasto Tanais zbudowali w V wieku przed Chrystusem u ujścia Donu do Morza Azowskiego Grecy. Port stał się jednym z ważniejszych dla starożytnego handlu, a atrakcyjność jego oferty spowodowała niezwykłą koncentrację wokół miasta koczowniców – najpierw Scytów, później Sarmatów. Pozostały po nich właściwie jedynie rozległe cmentarzyska pełne skarbów. Ta niezwykła symbioza barbarzyńców z cywilizacją trwała do 256 roku, kiedy to ekspedycja gocka zniszczyła

miasto, budując na jego gruzach najdalej na wschód wysunięty bastion obrony swoich politycznych i handlowych interesów. Najpewniej za pośrednictwem Tanais trafiał do Kotliny Hrubieszowskiej chiński jedwab i inne azjatyckie cymelia. Po nich przyszli Hunowie, Charazowie i Tatarzy. Po świetności greckiego miasta pozostały tylko ruiny.

Nic więc dziwnego, że kto żył w archeologicznego świata chciałby również i w tym miejscu przeżyć naukową przygodę. Od lat funkcjonują tutaj ekspedycje rosyjskie, niemieckie, swoje epizody mieli Francuzi i Anglicy; miasto badają archeolodzy w Warszawie.

Najprawdopodobniej od roku 2000 barbarzyńskie cmentarzyska wokół Tanais staną się domeną archeologów lubelskich. Doświadczenia w badaniach gockich nekropolii i realizowane ostat-

nimi czasy studia nad dziejami ludów koczowniczych spowodowały, że rada naukowa „Archeologicznego Muzeja-Zapovednika TANAIIS” zaproponowała Katedrze Archeologii UMCS koncepcję na prowadzenie badań. 20 i 21 maja przebywał w Lublinie dr Siergiej Bezuglov z misją wymiany dokumentów intencyjnych i zaproszeniem do badań. Wygłosił dla studentów archeologii wykład na temat osadnictwa koczowniców wokół antycznego miasta, bogato ilustrowany efektownymi przezroczkami. Dla Biblioteki Katedry ofiarował publikacje ukazujące się w Rostowie nad Donem i zaproponował stałą wymianę wydawnictw.

Wszystko wskazuje na to, że UMCS będzie trzecim uniwersytetem polskim prowadzącym stałą misję archeologiczną w Rosji.

Andrzej Plewko, Sok z kobiety, 1998

Wśród wielu już tysięcy studentów, których nauczałem w okresie kilku dziesiątków lat swej pracy akademickiej, jeden ze wszech miar wyróżnia się korzystnie. Jan Jabłoński.

Niemal siedemdziesięcioletni dzisiaj Pan Janek znaczną część swego życia spędził aktywnie w murach lubelskich uczelni, głównie UMCS i KUL. Jak sam policzył, uczestniczył w ponad 20 tysiącach wykładów, setkach konferencji naukowych, wielu uroczystościach nadawania doktoratów honoris causa, kolejnych inauguracjach roku akademickiego.

Obdarzony cechami ciekawości poznawczej i wielkiej pracowitości, owocującej nadzwyczajną erudycją, jest obecny na tych wykładach, które uznaje za ciekawe. Ma jednak dość sprecyzowane zainteresowania skupione wokół najtrudniejszych problemów filozofii, etyki, prawnoznawstwa, polityki. Od kilkunastu już lat, gdy wchodzi na salę wykładową, z radością odnotowują obecność Pana Janka. W skupieniu oczekują na kolejny wykład, w skupieniu też wysłuchuje wykładu. Nie waha się zadawać wykładowcy dociekliwych pytań i uzupełniać wykład swoimi uwagami.

Starannie ubrany, taktowny i układny w stosunkach międzyludzkich, jest zadziorny i konsekwentny w polemikach i dyskusjach naukowych. Dzięki doskonałej pamięci, jest w stanie wprowadzić dociekliwymi pytaniami w zakłopotanie najbardziej nawet wykształconego profesora.

Zdobywanie wiedzy stało się Jego pasją życiową. Zwykły powiadać, że „dzień bez wykładu to dzień stracony”. Toteż nawet w soboty i niedziele uczestniczy w wykładach dla studentów zaocznych.

Oczywiście Pan Janek jest studentem - wolontariuszem. Od dzieciństwa pragnął się uczyć. Osierocony przez ojca w wieku trzech lat, szkołę podstawową ukończył w 1937 roku, po wojnie ukończył technikum i liceum ogólnokształcące. Nieszczęśliwy wypadek w pracy zawodowej elektryka zmusił go do przerwania zaocznych studiów prawniczych. Gdy powrócił zdrowie, powrócił na uniwersyteckie sale wykładowe na zasadzie pełnej dobrowolności.

Pan Jan Jabłoński jest szczególnie zainteresowany dziejami politycznymi i ideami społeczno-etycznymi państwa i narodu polskiego. Ceni wielkich polityków i ojców państwowości polskiej II-iej Rzeczypospolitej. Takie sylwetki jak R. Dmowski, I. J. Paderewski, Wł. Grabski, E. Kwiatkowski i in. to ludzie, których szczególnie ceni i ciągle do nich wraca, propaguje ich idee wśród innych. O ich programach, działalności szczególnie często rozważa i proponuje dyskusje, które przegradzają się też w daleko posunięty spór. Swoich poglądów broni jak relikwii.

Jest zainteresowany wszechstronnie, nie oddaje łatwo pola adwersarzowi w dyskusji.

Pan Janek zadziwia swych rówieśników wielką wiedzą, znajomością życia akademickiego, przyjaźnią ze znanymi uczonymi. Niekiedy Mu nawet niedowierzają a i, zdarza się, zdroszczać. Przeto gdy otrzymuje dedykacje autorów na kolejnych książkach, które gromadzi, prosi, aby obok podpisu autora widniała pieczęć uczelniana. Pieczęć bowiem uchodzi w naszym kraju za niezbitą dowód wiarygodności.

Mój ulubiony student odnotowuje blaski i cienie współczesnego życia akademickiego. Zauważa, nie bez przykrości, że od 1989 roku gwałtownie zmniejszyło się zainteresowanie konferencjami naukowymi. „Jest to dla mnie - mówię - zjawisko przerażające, ponieważ poziom umysłowy naszego społeczeństwa jest niski”. Pan Jan Jabłoński jest gorącym zwolennikiem sprawiedliwości, potępia natomiast nieuczciwość, lenistwo, narkomanię i „wszystkie inne polskie wady narodowe” - dodaje nieco tajemniczo.

Pan Janek Jabłoński wkomponował się na dobre do lubelskiego pejzażu akademickiego. Życząc mojemu ulubionemu Studentowi dobre-

Mój ulubiony Student

go zdrowia, życząc równocześnie polskiej nauce tego, co najlepsze. Wszak na pilności studentów przede wszystkim życie akademickie stoi.

Roman Tokarczyk

DONIESIENIA Z WYDAWNICTWA UMCS

Promocja

20 maja w gościnnych salach Zamku Lubelskiego z udziałem Autora odbyła się promocja wydanej po raz pierwszy w kraju książki profesora Józefa Garińskiego *Enigma. Tajemnica drugiej wojny światowej* (Wydawnictwo UMCS, Lublin 1999, s. 272 + ilustracje).

Profesorowi towarzyszy pani Urszula Spinkiewicz

Józef Gariński urodził się 14 października 1913 roku w Kijowie. Historyk, pisarz, działacz polityczny i społeczny. Oficer rezerwy i pułku szwoleżerów J.P., ranny w kampanii wrześniowej. Magisterium prawa uzyskał na tajnym uniwersytecie w Warszawie w 1942 r. Szef Wydziału Bezpieczeństwa Komendy Głównej ZWZ/AK. Więzień Pawiaka, Oświęcimia i Neungamme. Po wojnie osiedlił się w Londynie, gdzie pełnił wiele funkcji społecznych i politycznych. W roku 1973 uzyskał stopień doktora z najnowszej historii na London School of Economics and Political Science (Uniwersytet Londyński).

Autor wielu książek historycznych w kilku językach, wykładowca uniwersytetów w Wielkiej Brytanii i państw europejskich, Stanów Zjednoczonych, Kanady, a obecnie Polski.

W roku 1975 otrzymał nagrodę A. Jurzykowskiego. Jest honorowym obywatelem miasta Kalisza i honorowym członkiem Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej. Odnznaczony, obok innych, Krzyżem Virtuti Militari, Komandorią Polonia Restituta z Gwiazdą i dwukrotnie Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami. Jest prezesem Związku Polskich Pisarzy na Obczyźnie i profesorem Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie.

Przez 50 lat był mężem Irlandki Eileen Frances, która zmarła w Londynie w 1990 roku. Jedyne dziecko, Jarosław, urodził się w Londynie w 1947 roku.

Wśród wielu historycznych książek wydanych w kilku językach wymienić trzeba najważniejsze: *Politycy i żołnierze* (1968-69), *Oświęcim walczący* (1974-75), *Ostatnia broń Hitlera* (1977-79), *Enigma* (1979-81), *Szwajcarski Korytarz* (1981-91), *Polska w II wojnie światowej* (1982-91), *Świat mojej pamięci, tom I-II* (1992-98).

W nocie od Autora Józef Gariński pisze: „W 1999 roku mija 60 lat od dnia 24 lipca, gdy w Pyrach pod Warszawą polscy kryptoanalizyści przekazali brytyjskiej i francuskiej delegacji zbudowane przez siebie Enigmy i przyrządy do ich nastawiania.

W dniach 24-25 lipca 1999 roku w brytyjskim wojennym tajnym ośrodku kryptologii Bletchley Park, dziś służącym innym celom, odbędzie się Polski Festiwal dla upamiętnienia tego historycznego wydarzenia. Uczestniczyć w nim będą naukowcy oraz dyplomaci z Wielkiej Brytanii, Francji i Polski. Zostanie także zorganizowana wystawa tego ważnego osiągnięcia - *Poland from Enigma to the European Union (Polska od Enigmy do Unii Europejskiej)* i będzie mój wykład o Enigmy”.

Podczas uroczystego wieczoru w Dworku Kościuszków dyrektor Wydawnictwa UMCS Andrzej Peciak wręczył pani prezes Hannie Gronkiewicz-Waltz obok tomiku dokumentującego nadanie doktoratu honorowego najciekawsze z nowości uczelnianej oficyny.

Amicus Libri

Podczas dorocznego spotkania pracowników i przyjaciół Wydawnictwa UMCS 5 czerwca w Dworku Kościuszków, nadany przez JM Rektora i Wydawnictwo UMCS tytuł „Amicus Libri” oraz okolicznościowy dyplom z rąk rektora elekta prof. Mariana Harasimiuka odebrali: **Elżbieta Mulawa-Pachoł** - za promocję Wydawnictwa, **Jerzy Durakiewicz** - za nadanie pięknej szaty graficznej publikacjom uniwersyteckim, **Drukarnia Pettit s.c.** - za doskonałą jakość i ekspresowe terminy wykonywanych usług.

Z dyplomem tytułu Amicus Libri od lewej: Jerzy Durakiewicz, Elżbieta Mulawa-Pachoł, Wojciech Guz, Jacek Grzemski.

Nowości

1. *Ćwiczenia z biologii molekularnej. Podręcznik dla studentów III roku biotechnologii i mikrobiologii.* Pod red. Teresy Jakubowicz, Lublin 1999, s. 54.
2. *Słownik stereotypów ludowych.* T. 1. Kosmos. Cz. 2. Red. Jerzy Bartmiński, Stanisława Niebrzegowska, Lublin 1999, s. 481.
3. *Wojciech Karpiński: Polska a Rosja. Z dziejów słowiańskiego sporu.* Lublin 1999, s. 191.
4. *Tadeusz Radzik: Lubelska dzielnica zamknięta.* Lublin 1999, s. 261.
5. *Mieczysław Wieliczko: Dzieje społeczne Polaków w warunkach okupacji 1939-1944/1945.* Lublin 1999, s. 233.
6. *Zjazdy i konferencje konsulów polskich w Niemczech. Protokoły i sprawozdania 1920-1939.* Lublin 1999, s. 375.
7. *Waldemar Kozyra: Urząd Wojewódzki w Lublinie w latach 1919-1939.* Lublin 1999, s. 365.
8. *Przestrzeń w nauce współczesnej.* Red. Stefan Symotiuł, Grzegorz Nowak, Lublin 1999, s. 191 + barwna wkładka.
9. *Michał Łesiów, Rola kulturotwórcza Ukraińskiej Cerkwi Greckokatolickiej.* Lublin 1999, s. 73 - Wykłady otwarte UMCS 28.
10. *Symbol w kulturze.* T. 2. Red. Gerard Głuchowski, Lublin 1999, s. 207.
11. *Józef Piłsudski i piłsudczycy.* Red. Zbigniew Zaporowski, Lublin 1999, s. 286 - Res Historica z. 8.
12. *Procesy dostosowawcze w przedsiębiorstwach prywatyzowanych i komunalnych.* Red. Tadeusz Tokarzewski, Lublin 1999, s. 172.
13. *Florian Świąt, Marzena Kwiatkowska-Farbiś: Roślinność synantropijna Łukowa.* Lublin 1999, s. 70 + tabele, ilustracje.

Ukraina pod ręką

Ukazał się właśnie *Mały podręcznik kontaktów polsko-ukraińskich Ukraina pod ręką* autorstwa Lecha Maliszewskiego i Łarysy Leszczenko. 180-stronicowy, zarliwie napisany przewodnik składa się z trzech części: 1) informatora, zawierającego podstawowe wiadomości z zakresu geografii, historii, kultury, ekonomii, podane głównie w kontekście związków polsko-ukraińskich, opatrzone na końcu spisem podstawowej literatury; 2) rozmówek, obejmujących 64 praktyczne tematy, np. ważne adresy, na granicy, nagłe przypadki, restauracja, zakupy czy postępowanie milicji wobec kierowców, poprzedzone życzliwymi radami dla użytkownika; 3) słowniczków ukraińsko-polskiego i polsko-ukraińskiego, zawierających około 1900 najpotrzebniejszych wyrazów.

Duży zasób ciekawie podanych informacji, wygodny, kieszonkowy format, przejrzystość i ładna szata graficzna to atuty, które pozwalają polecić Państwu przed bliskim sezonem urlopowym tę książeczkę ze wszech miar wartą zabrania ze sobą na Ukrainę. Szczegóły pod numerem telefonu (081) 533 06 12.

W internecie

Katedra Archeologii UMCS zaprasza miłośników serfowania po internecie na swoją stronę z adresem: <http://archo.umcs.lublin.pl> redagowaną przez mgra Pawła Zarembę. Znajdują się tam informacje o historii Katedry, szczegółowy program studiów przygotowany pod kątem ECTS, informacje o bibliotece, pracownikach, najważniejszych kierunkach badań naukowych, aktualnościach z działalności bieżącej itd. Strona znajduje się dopiero na etapie zaawansowanej realizacji, ale pakiet informacji na temat studiów jest na tyle kompletny, iż ułatwi wybór niejednemu z kandydatów na archeologię.

Panie Profesorze, zacznijmy może od Pana kariery naukowej. Pańskie zainteresowania są bardzo szerokie i obejmują zarówno teorię i historię literatury, studia nad kulturą, film i telewizję. Skąd taki eklektyzm?

W college'u zajmowałem się przede wszystkim literaturą, zarówno amerykańską jak i angielską. Pociągały mnie również sztuki wizualne, ale to zainteresowanie rozwinęło się dopiero w „graduate school” na Northwestern University w Chicago, gdzie jakby po drodze zrobiłem magisterium z historii sztuki. Wśród wykładowców, z którymi się wtedy zetknąłem, był między innymi Umberto Eco oraz kilku innych znanych uczonych. W pewnym sensie to właśnie oni zaszczepili we mnie moje obecne zainteresowania i to pod ich

brym przykładem takiego zagadnienia jest emigracja, która nie jest przecież zjawiskiem wyłącznie amerykańskim i spotykana jest praktycznie we wszystkich krajach Europy. Innym są przemiany w systemie studiów uniwersyteckich, na przykład w Polsce i Stanach Zjednoczonych. W każdym razie podczas tej konferencji zapytałem mnie, czy nie chciałbym ubiegać się o to stypendium.

Dlaczego wybrał Pan Polskę?

Kiedy przyglądałem się coraz krótszej liście państw, w których można było otrzymać stypendium stało się dla mnie jasne, iż Polska jest jednym z najbardziej interesujących krajów w Europie. Patrząc na wszystkie ważne wydarzenia ostatnich dziesięciu lat widać, iż jest to miejsce, w

uczył? Co stanie się z wysokim jak dotąd poziomem nauczania? Rzecz jasna ci, którzy chcieliby „produkować” jak najwięcej studentów po jak najniższej cenie, muszą się przygotować na duże rozczarowania. Z ekonomicznego punktu widzenia szkolnictwo jest zawsze niedochodowe. I tu mogę jedynie wrócić do punktu wyjścia, od którego nieco odszedłem. Przyjechałem do Polski, ponieważ chcę być świadkiem tego, jak radzi sobie ona z tymi krytycznymi problemami.

Skoro już mówimy o uniwersytetach, jakie są różnice pomiędzy polskimi i amerykańskimi? Nie chodzi mi oczywiście o oczywiste różnice organizacyjne.

Pierwszą różnicą, jaka rzuca się w oczy jest duża ilość zajęć, na jakie w Polsce

nia doktora habilitowanego wzywać. To samo dotyczy przyjmowania do pracy nowych wykładowców. W Polsce decyzje wydają się być podejmowane głównie przez wyższe władze administracyjne uczelni na wniosek dyrektora instytutu. W Stanach zajmują się tym specjalne komisje, w których skład wchodzi szereg osób z danego instytutu. Tak więc różnic jest wiele, chociaż pomiędzy naszymi systemami mogę również dostrzec wiele podobieństw.

Panie Profesorze, przebywa Pan w Lublinie jako specjalny stypendysta Komisji Fulbrighta, tzw. „distinguished chair”. Czym różni się takie stanowisko od zwykłego stypendium, oprócz tego, że przeznaczone jest tylko dla najbardziej doświadczonych i najwyższej klasy specjalistów?

Kiedy ubiegałem się o wyjazd do Polski, pierwotnie planowano przydzielić mnie do Instytutu Anglistyki w Warszawie, ale potem szef polskiego oddziału Komisji Fulbrighta zaproponował mi właśnie „distinguished chair” na UMCS w Lublinie, rekomendując lubelskie środowisko amerykańistyczne jako znacznie bardziej prężne, doświadczone i aktywne. Miał absolutną rację i nie wyobrażam sobie, abym mógł być bardziej zadowolony z pobytu gdziekolwiek indziej w Polsce. Jako „distinguished chair” mam trzy główne obowiązki. Pierwszy z nich to oczywiście prowadzenie zajęć ze studentami. Drugi to pomoc w rozwoju naukowym młodszemu pracownikom naukowym, przede wszystkim asystentom pracującym nad doktoratami. Ostatni, najbardziej delikatny, to współdziałanie w przygotowywaniu reformy i opracowywaniu programu nauczania. Użyłem słowa delikatny, gdyż jako gość nie chcę wtierać się w sprawy i procesy, które są przede wszystkim problemem osób tu uczących. Nie jestem również pewny, w jaki sposób mógłbym w ogóle czynić sugestie w sprawie możliwych zmian czy usprawnień - mówię oczywiście o anglistyce. Nie wiem, jak takie rzeczy się robi na tym uniwersytecie, ale mam kilka pomysłów, o których poinformowałem władze Instytutu. Zdaję sobie sprawę, iż wprowadzenie jakichkolwiek takich zmian nie jest sprawą łatwą. Wiem też, że wprowadzanie zmian zawsze powoduje tarcia pomiędzy młodszymi pracownikami naukowymi a profesorami. W tym przypadku nie mówię akurat o Lublinie - gdzie z przyjemnością stwierdzam - wydają się one nie istnieć, ale o innych uczelniach, gdzie ci pierwsi niejednokrotnie wydają się być świetnymi naukowcami, lepiej zorientowanymi w najnowszych trendach naukowych. Jednocześnie jednak muszą oni blisko współpracować ze starszymi pracownikami, od których są uzależnieni, a którzy w ekstremalnych przypadkach hamują wręcz ich rozwój. Z całą pewnością jest w tym dużo naturalnego konfliktu generacyjnego, ale nie tylko. No i ponownie pojawia się problem ekonomiczny. Jak można oczekiwać zarówno od jednych jak i drugich pełnego rozwoju naukowego, który jest niezbędnym warunkiem rewizji programu, skoro brak środków, zarówno finansowych jak i infrastruktury, np. brak nowoczesnych, dobrze wyposażonych bibliotek, nie pozwala im oddać się wyłącznie pracy naukowej.

Wspomniał Pan o asystowaniu w zmianach w programie nauczania. Co chciałby, a raczej co sugerowałby Pan zmienić?

Po pierwsze, nie do końca wiem czego uczy się w całym Instytucie. Jestem stosunkowo dobrze zaznajomiony z programem Zakładu Literatury i Kultury Amerykańskiej i w wielu przypadkach jestem zaskoczony poziomem i szerokim zakresem oferowanych kursów. W Stanach Zjednoczonych jednym z trendów jest oferowanie co najmniej jednego, so-

OD ECO DO KRAJU SPRZECZNOŚCI I KONTRASTÓW

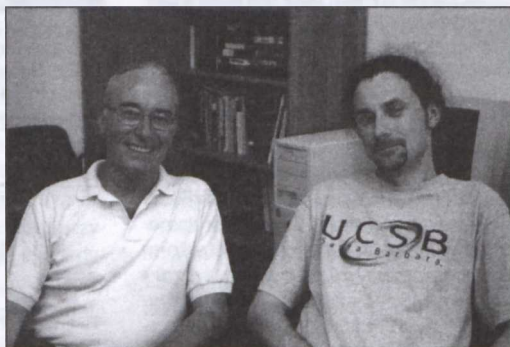
Wywiad z profesorem Johnem Leo z University of Rhode Island, Kingston

wpływem zacząłem zajmować się teorią literatury. Kiedy rozpoczynałem pracę na University of Rhode Island w Kingston, gdzie jestem do dzisiaj, uczyłem przede wszystkim XIX i XX-wiecznej literatury amerykańskiej. Ona też stanowiła główny temat moich badań naukowych. Jakiś czas później uczestniczyłem w pracach School of Criticism and Theory na University of California w Irvine. Miałem wtedy okazję pracować z czołowymi krytykami i teoretykami kultury, takimi jak Geoffrey Hartman czy Frederic Jameson. Potem był jeszcze grant National Endowment for Humanities w Los Angeles, gdzie studiowałem historię telewizji w Stanach Zjednoczonych. Tak więc do połowy lat 70. byłem całkowicie zaangażowany w studia nad teorią literatury, nie zapominając jednocześnie o dwu pozostałych polach moich zainteresowań: literaturze i filmie. Jeśli chodzi o inne wydarzenia w mojej karierze, to w okresie od 1990 do 1993 byłem dyrektorem „graduate school” w Instytucie Anglistyki na URI. Doprowadziłem wtedy do gruntownego przejrzenia i „przewietrzenia” programów studiów magisterskich i doktoranckich - jedną z głównych zmian był zwiększony nacisk na interdyscyplinarność. Jeśli chodzi o moje obecne badania, dotyczą one praktycznie wszystkich wymienionych wyżej dyscyplin. Oprócz tego, interesują mnie również sposoby przedstawiania odmiennych orientacji seksualnych we współczesnym filmie i telewizji, zastosowanie najnowszych technologii w procesie dydaktycznym oraz to jak zmieniają one nasze podejście do omawianych problemów. We wszystkich tych dyscyplinach staram się patrzeć na każdy problem z perspektywy ponadnarodowej oraz kierować się ideą dwukierunkowego przepływu informacji pomiędzy intelektualistami i naukowcami różnych narodowości.

Czy to więc owo ponadnarodowe spojrzenie skłoniło Pana do ubiegania się o stypendium Komisji Fulbrighta?

Tak i to w bardzo dużym stopniu. Dwa lata temu w Lizbonie wygłosiłem na konferencji Portugalskiego Towarzystwa Studiów Amerykanistycznych jeden z wykładów plenarnych, w którym sugerowałem, iż wiele problemów krytycznych może być rozwiązanych, gdyby spojrzeć na nie z dwójki, jeśli nie trojki perspektywy. Do-

którym dzieje się więcej niż w jakimkolwiek innym miejscu na tym kontynencie. Co więcej, tarcia pomiędzy świeckimi i religijnymi ideami i wizjami Polski tworzą warunki do bardzo interesującej debaty nad tym, jak za następne dziesięć lat będą wyglądały stosunki społeczne i polityczne. Polska stoi najwyraźniej przed szeregiem wyborów i pytań, między innymi o to, w jaki sposób zredukować uprzedmiotawianie stosunków międzyludzkich. Uderza mnie również sposób, w jaki Polacy rozmawiają o różnicach pomiędzy poszczególnymi regionami kraju i martwią się o los ich mieszkańców. Jest to niewątpliwie podejście, jakie nieczęsto można spotkać gdzie indziej. Zawsze również uważałem Polskę za kraj wybitny jeśli chodzi o kulturę, przede wszystkim film i grafikę. Kiedy po raz pierwszy odwiedziłem Warszawę w 1974 kupiłem mnóstwo książek - nie by je czytać, bo nie znałem polskiego, ale ze względu na ich oprawę graficzną, która tak diametralnie różniła się od zachodnich. Wszystkie te elementy wpłynęły na moją decyzję o wybraniu Polski. Fascynujące są również problemy uniwersytetów i tego, w jaki sposób znajdują się one w nowej polskiej rzeczywistości. Oczekuje się przecież podwojenia liczby studentów - w jaki sposób zareagują na to pracownicy uniwersytetów? Czy uczelnie w większym stopniu zaczną polegać na młodszych pracownikach naukowych? Jak będzie wyglądał problem wynagrodzeń? Co z infrastrukturą? Pytania te są dla mnie tym bardziej interesujące, iż w Stanach Zjednoczonych można zaobserwować wiele podobnych zjawisk spowodowanych dominacją Republikanów w Kongresie i masowym ograniczaniem funduszy na szkolnictwo wyższe. Jeden z uczestników seminarium przygotowującego nas do pobytu w Polsce, stwierdził, iż Polska stara się wprowadzać kapitalizm bez kapitału. Wydaje mi się, że to stwierdzenie dotyczy również uniwersytetów. Rząd stara się przeprowadzić reformę systemu uniwersyteckiego bez niezbędnych funduszy. I rzecz jasna pojawiają się pytania. Kiedy na uniwersytety przyjdą tysiące nowych studentów, kto będzie ich

uczyszcząca studenci, często jednocześnie pracując i zarabiając pieniądze. Dotyczy to przede wszystkim tych z ostatnich lat studiów. Tak czy inaczej, ilość najrozmaitszych obowiązków jest wręcz zadziwiająca. Co więcej, to samo dotyczy pracowników naukowych. Wielu z nich pracuje w dwu czy trzech miejscach, bierze nadgodziny, prowadzi zajęcia ze studentami zaoocnymi w weekendy. Tak więc organizacja zajęć, ilość wolnego czasu, jaką dysponują studenci i wykładowcy - to jedna z różnic. Jednocześnie muszą jednak podkreślić, iż jestem pełen podziwu dla tutejszych studentów, przynajmniej tych, z którymi mam zajęcia. Rzecz jasna, podobnie jak w Stanach Zjednoczonych, są wśród nich zarówno bardzo uzdolnieni, jak i ci, którzy się obijają. Jeśli jednak wziąć pod uwagę, iż wszystkie zajęcia prowadzone są w języku, który nie jest ich językiem ojczystym, większość z nich jest nadzwyczaj rozmowna, potrafi z dużą łatwością dyskutować o problemach, które nawet w ich własnym języku wymagałyby sporego wysiłku intelektualnego. Inną różnicą, jaką dostrzegłem do tej pory, jest zhierarchizowanie instytutów. W Polsce zhierarchizowanie to jest bardzo rozbudowane - mówię przede wszystkim o anglistykach. Rzecz jasna i tu i w Ameryce istnieje hierarchia wśród pracowników naukowych, ale wydaje mi się, iż nasze wydziały są w tym względzie o wiele bardziej demokratyczne. Istnieją w nich cały szereg komitetów i grup, bezustannie zajmujących się uaktualnianiem kursów, ich modyfikacją i wprowadzaniem nowych. W Polsce tego rodzaju działania nie wydają się tak intensywne, zaś odpowiedzialni za nie są przede wszystkim samodzielni pracownicy naukowcy od stop-

lidnego kursu z teorii literatury i teorii krytycznych. O ile wiem, taki kurs znajduje się też w programie tutejszej Anglistyki. To, czego brakuje to kursy interdyscyplinarne i zajęcia ukierunkowane na studia kulturowe. Jestem świadomy, że polskie anglistyki przez bardzo długi czas opierały się przede wszystkim na literaturze i językoznawstwie, ale na Zachodzie takie podejście zostało już porzucone długi czas temu. Moja trzecia propozycja to złożone kursy prowadzone przez kilka osób, z których każda zajmuje się odpowiednim modułem, w którym jest specjalistą. Wydaje mi się, że niektóre z tych zmian możliwe są nawet teraz, bez angażowania wielkich nakładów finansowych. Oczywiście, pod warunkiem, że władze administracyjne pozostawią pracownikom naukowym pewną swobodę w projektowaniu i wprowadzaniu nowych kursów i form nauczania. Ze swojego doświadczenia wiem, iż nie jest to takie łatwe i uniwersytety, amerykańskie również, chociaż pewnie w mniejszym stopniu, mogą się okazać tak samo nieelastyczne jak wszystkie inne wielkie instytucje splecione biurokracją. W praktyce więc wiele zmian wprowadza się nieformalnie, gdyż przepchanie ich przez maszynę administracyjną wymaga wiele wysiłku i czasu. Pod tym względem nasze kraje są do siebie podobne - w obydwu systemach uniwersyteckich istnieją konserwatyści, niechętnie patrzący na jakiegokolwiek zmiany, ci, którzy palą się do ich wprowadzania. Z drugiej strony muszę powiedzieć, iż dotychczas mój pobyt na UMCS był wprost idealny. Dostałem dobre warunki pracy i wolną rękę co do uczenia - na Univesity of Rhode Island mam dużo swobody, jeśli chodzi o dobór tematów, ale tutaj otwarcie powiedziano mi, iż mogę robić, co tylko chcę.

A jak odbiera Pan samą Polskę?

Zaaklimatyzowałem się znakomicie. Wiele osób przestrzegało mnie przed pogodą, ale na to uodporniłem się podczas studiów w Chicago, gdzie przez 6 miesięcy w roku jest albo zbyt zimno albo zbyt gorąco. Poza tym, od mojego przyjazdu w styczniu nie było żadnych ataków słynnej polskiej zimy. W sklepach i innych miejscach publicznych porozumiewam się łamaną mieszaniną angielskiego, rosyjskiego i polskiego i wszyscy wydają się mnie znakomicie rozumieć. Prawdziwą ulgą jest również to, że nie jestem uzależniony od samochodu tak jak w Stanach. Krótko mówiąc, wczuwać się w rytm życia tutaj, który w dodatku jest bardzo podobny do tego w Providence - chodzę do kina i na spacer, odwiedzam pub na sąsiedniej ulicy. Z drugiej strony, jestem również bardzo aktywny akademicko. Oprócz zajęć na UMCS, odwiedziłem już kilka innych uniwersytetów w Polsce, gdzie wygłaszałem referaty, uczestniczyłem też w kilku konferencjach, zarówno krajowych jak i zagranicznych. Ale przede wszystkim cieszę się z tego, że mogę być w tym kraju - kraju sprzeczności, kontrastów, ale i wielkiego ciepła. Tym bardziej, iż mam rzadką szansę spędzenia tu nie roku, ale półtora. Już teraz, po zaledwie czterech miesiącach, ciągle nie mogę się doczekać, co wydarzy się jutro, pojutrze. A na tym chyba opiera się zadowolenie z życia i miejsca, w którym się jest.

Wysłuchał: Paweł Frelik

DWIE PROPOZYCJE MUZEUM UMCS

18-20 czerwca z okazji XXVI Sympozjum Polarnego Muzeum UMCS wspólnie z Klubem Polarnym Polskiego Towarzystwa Geograficznego przygotowano dwie wystawy, tematycznie związane ze Spitsbergenem: *Spitsbergen w malarstwie Ivo Birkenmajera* i *Spitsbergen w grafice Zbigniewa Józwicka*. Okazją do prezentacji tych wystaw było nie tylko Sympozjum Polarne, ale także 25-lecie Klubu Polarnego PTG. Iwo Birkenmajer, artysta malarz i polarnik z Krakowa, przedstawił płótna w technice oleju z krajobrazami Zachodniego Spitsbergenu - okolic Polskiej Stacji Hornsund.

Jako uczestnik wypraw polarnych na Spitsbergen doznania twórcze przedstawił także w wielu rysunkach.

Zbigniew Józwick, dobrze znany w środowisku naszego Uniwersytetu, przyrodnik i artysta grafik, uczestniczył w pięciu wyprawach naukowych na Spitsbergen. Owocami tych wypraw są liczne prace naukowe, a także grafika artystyczna w takich cyklach, jak: *Ślady życia*, *Z życia Tundry* czy też *Stawanie się*.

Obie wystawy łączy Spitsbergen, chociaż interpretacja Arktyki jest odmienna.

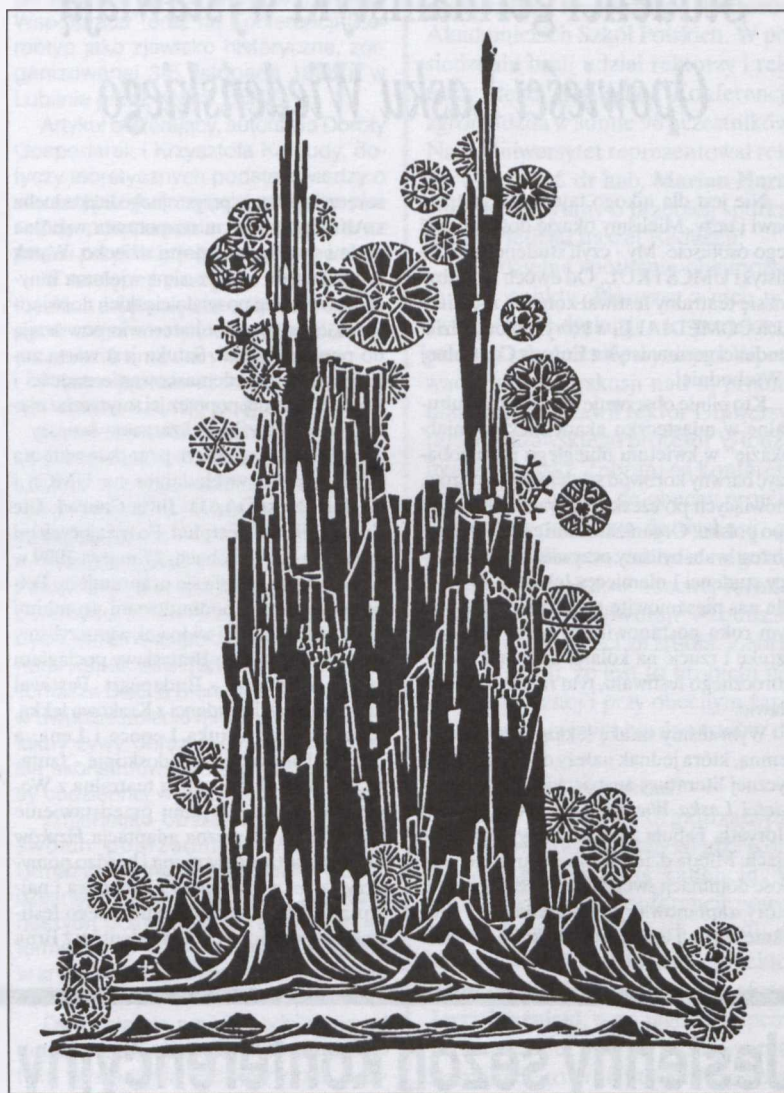
Odmienna, nie tylko przez stosowane techniki, ale także odbiór obu artystów.

Gorąco zachęcam do zwiedzania tych wystaw w sali muzeum od czerwca do września br.

Ale to nie wszystko, co proponuje Muzeum UMCS w czerwcu br. Okazją do kolejnej wystawy, przygotowanej przez muzeum, jest przypadająca w tym roku 430 rocznica zawarcia unii polskoliteńskiej w Lublinie. Ekspozycja, którą otwarto 28 czerwca br. w hallu Biblioteki Głównej UMCS, nosi tytuł *Unie Polski z Litwą w polskiej historiografii (wybór w 430 rocznicę unii lubelskiej 1569 r.*

Zagadnienie Polski z Litwą w historiografii stanowi ważki problem naukowy. Historiografia polska kształtowała świadomość społeczną, ale i sama pozostawała pod jej wpływem, dając wyraz panującemu poglądom i osądom. Sprzężenie zwrotne pomiędzy historiografią a świadomością społeczną, rola historii w kształtowaniu systemu ocen dotyczących unii polsko-litewskich, ale też ogromny wpływ ideologii politycznej na interpretacje historyczne - to zagadnienia niezwykle ważne.

Organizatorzy wystawy zaprezentowali sylwetki historyków polskich, zaj-

Zbigniew Józwick, *Adoracja śnieżynek*, linoryt, 1991

mujących się problematyką unii polskoliteńskich. Musieli jednak dokonać wyboru historyków, gdyż grupa uczonych, badających te zagadnienia, jest niezmiernie liczna. Ukazano dokonania 17 historyków. Ważnym elementem prezentacji są wybrane fragmenty publikacji, oddających stosunek do problematyki związków polsko-litewskich w XIV-XVI wieku.

Twórcy wystawy zadbali, by ekspozycji nadać dodatkowych walorów dydaktycznych i estetycznych. Dlatego zaprezentowano fotokopie dokumentów unii polsko-litewskich, odwzorowania pieczęci królewskich doby jagiellońskiej

oraz fotokopie map z XVI wieku. Efektownie prezentuje się fotokopia obrazu Jana Matejki *Unia lubelska* ze zbiorów Muzeum Lubelskiego, kilka fotografii wnętrza Kaplicy Św. Trójcy oraz pomnik Unii lubelskiej w Lublinie.

Wystawa w hallu Biblioteki Głównej UMCS czynna będzie przynajmniej do połowy listopada 1999 r.

Również tę wystawę polecam uwadze wszystkich odwiedzających Bibliotekę Główną UMCS.

Jerzy Kasprzak

Owocny rok

Koło Naukowe Antropologii Kulturowej przy Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS w Lublinie zorganizowało w roku akademickim 1998/99 cykl wykładów z dziedziny antropologii kulturowej, archeologii i etnografii. Władze Koła pragną wyrazić najserdeczniejsze podziękowania wszystkim prelegentom za przygotowanie wystąpień. Równocześnie dziękują Instytutowi Filologii Polskiej UMCS za udostępnienie sali. Oto tytuły wykładów: „Metodyka etnograficznych badań terenowych”, ks. dr Zdzisław Kupisiński, SVD, „Problem śmierci w wierzeniach wybranych ludów Afryki”, ks. dr Jacek Pawlik SVD (czło-

nek Instytutu Anthropos, RFN), „Zambia - kontrasty i nadzieje”, o. Franciszek Szczurek (Zgromadzenie Misjonarzy Afryki - Ojcowie Biali; wieloletni misjonarz w Zambii), „Zambia oczami misjonarza”, o. Franciszek Szczurek, „Spojrzenia na Kanadę”, s. Dolores Lavoie (Zgromadzenie Sióstr Misjonarek NMP Królowej Afryki, wieloletnia misjonarka w Malawii), „Spod Kilimandżaro do Lublina”, s. Cecylia Bachalska (Zgromadzenie Sióstr Misjonarek NMP Królowej Afryki, wieloletnia misjonarka w Tanzanii), „Izrael - mity, stereotypy i rzeczywistość”, mgr Rober Kuwałek (doktorant Instytutu Historii UMCS), „Etiopia - kraj trzynastu miesięcy słońca”, o. Krzysztof Stolarski (Zgromadzenie Misjonarzy Afryki - Ojcowie Biali; misjonarz w Etiopii), „Kultura minojska (Kreta, San-

toryn)”, dr Maciej Rajewski (Zakład Antropologii Kulturowej UMCS); wykład zorganizowany wspólnie z Kołem Naukowym Studentów Archeologii UMCS, „Ceremonie uzdrawiania u Indian Navaho, prof. Ronald Libertus (z plemienia Ojibwa; z Uniwersytetu Minnesota w Minneapolis), „Zjednoczony Kościół Etiopii Tewahedo”, o. Krzysztof Stolarski (Zgromadzenie Misjonarzy Afryki - Ojcowie biali, misjonarz w Etiopii).

W imieniu Zarządu
Prezes Koła
Ewa Głazewska

Lublin - Bratysława - Broadway? Studenci germanistyki wystawiają Opowieści Lasku Wiedeńskiego

Nie jest dla nikogo tajemnicą że teatr bawi i uczy. Mieliśmy okazję doświadczyć tego osobiście. My - czyli studenci germanistyki UMCS i KUL. Od dwóch lat odbywa się teatralny festiwal komedii niemieckich COMEDIALE, w którym biorą udział studenci germanistyki z Europy Centralnej i Wschodniej.

Kto pilnie obserwuje wydarzenia kulturalne w miasteczku akademickim, miał okazję w kwietniu ubiegłego roku zobaczyć barwny korowód studentów - aktorów, mówiących po czesku, słowacku, litewsku i po polsku. Organizatorami zeszłorocznego festiwalu byliśmy oczywiście my - lubelscy studenci i niemieccy lektorzy. Było to dla nas niesamowite przeżycie, dlatego w tym roku postanowiliśmy sami wystawić sztukę i rzucić na kolana uczestników tegorocznego festiwalu, tym razem w Bratysławie.

Wybraliśmy sztukę lekką, łatwą i przyjemną, która jednak należy do kanonu klasycznej literatury austriackiej. Są to *Opowieści Lasku Wiedeńskiego* - Ödöna von Horváth. Fabuła zamyka się w kilku zdaniach. Młoda dziewczyna - Marianne - ma dość dominacji swego zdziwaczalego ojca, który zaplanował jej małżeństwo z nieokrzesanym i tępych urzędnikiem. W dniu

zaręczyn poznaje przystojnego lekkoducha - Alfreda, z którym rozpoczyna wspólne życie i wkrótce rodzi mu dziecko. Wątek ten przeplata i wiąże się z wieloma innymi, aż w końcu po wielu ciężkich doświadczeniach wszyscy bohaterowie powracają do punktu wyjścia. Sztuka jest warta zobaczenia, gdyż zdemaskowanie małości i słabości ludzkiej poprzez jej satyryczne ujęcie, daje do myślenia i zarazem śmiechy.

W realizacji tego przedsięwzięcia wspierały nas wykładające na UMCS i KUL lektorki DAAD: Jutta Conrad, Ute Speck i Nicola Westphal. Po trwających od listopada 1998 próbach, 27 marca 1999 w Chatce Żaka odbyła się prapremiera. Pełni optymizmu i podbudowani gromkimi brawami lubelskiej widowni, wyruszyliśmy miesiąc później do Bratysławy pociągiem relacji Warszawa - Budapeszt. Festiwal zainaugurowali studenci z Krakowa lekką, melancholijną sztuką Leonce i Lena, a później było jak w kalejdoskopie - fantazyjna, żywiołowa sztuka teatralna z Wronieży, pełne erotyzmu przedstawienie gospodarzy, klasyczna adaptacja *Fizyków* Dürrenmatta, uduchowiona i bardzo pomysłowa sztuka studentów z Preszowa i najlepsze chyba przedstawienie całego festiwalu - wystawiony przez studentów z Brna

Scena ze spektaklu

Meteor Dürrenmatta. Gromkie brawa i miemy nadzieję, szczerze gratulacje świadczyły o tym, że my także bardzo się podobałiśmy. Festiwal bratysławski trwał pięć dni i były to dni wypełnione występami, warsztatami teatralnymi prowadzonymi przez instruktorki teatralne z Berlina i Birmingham, próbami teatralnymi oraz robieniem tych dekoracji, które zostały zapomniane w Lublinie. Robert dodatkowo poszukiwał przy pomocy bratysławskich organizatorów i studentów wiatrówki, koniecznego rekwizytu, który musi wystrzelić w pierwszym akcie. Wiatrówka użyta w przedstawieniu lubelskim nie mogła być przewieziona przez granicę, pozostały próby (niestety nieskuteczne) pożyczania jej w Bratysławie. Wiatrówka więc w Bratysławie nie wystrzeliła, natomiast w nieocze-

kiwanym momencie wystrzelił inny rekwizyt - butelka z wodą mineralną „grająca” w scenie pikniku.

Oczywiście nie tylko program oficjalny był godny uwagi. Prawdziwa zabawa zaczynała się dopiero po zmroku. Wielonarodowościowe, roześmiane grupki snujące się po uśpionej Bratysławie wzbudzały powszechne zainteresowanie wśród jej mieszkańców. Znajomość języka niemieckiego ułatwiła nam nawiązanie wielu nowych międzynarodowych kontaktów.

Przyszły rok przyniesie z pewnością nowe przedstawienie i kolejny festiwal. Pytanie tylko: gdzie i kiedy?

Katarzyna Łukaszuk, Maria Wójcicka, Justyna Falkiewicz, Kamil Leśniewski

Jesienny sezon konferencyjny

Jak co roku po wakacjach odbędzie się w kraju wiele konferencji naukowych. Z organizowanych przez nasz Uniwersytet należy wymienić: **Instytut Biologii** - XIV Zjazd Lichenologów Polskich. „Porosty Leśnego Kompleksu Promocyjnego Lasy Janowskie - warsztaty lichenologiczne” (6-10 IX); **Instytut Matematyki** - „XX International Seminar Stability Problems for Stochastic Models” (5-11 IX); **Instytut Fizyki** - VII Seminarium „Powierzchnia i Struktury Cienkowarstwowe” (15-18 IX); VI Warsztaty Fizyki Jądrowej „Fizyka jądrowa na przełomie wieków” (23-26 IX); **Wydział Chemii** - X Konferencja Chromatograficzna Nauka-Przemysł „Metody chromatograficzne w analizie żywności i ekotoksykologii” (1-3 IX); IV Polsko-Ukraińskie sympozjum „Teoretyczne i eksperymentalne badania zjawisk międzyfazowych i ich zastosowania technologiczne” (1-3 IX); 5th International Seminar on Catalytic DENOX (7-9 X); VII Ogólnopolska Konferencja Metodyczna „Ochrona środowiska na uniwersyteckich studiach przyrodniczych” (1-3 IX); VI Konferencja „Światłowodowy i ich zastosowania” (14-16 X); **Zakład Logopedii i Językoznawstwa Stoso-**

wanego - „Diagnozowanie zaburzeń mowy” (X); **Katedra Archeologii** - „Die Bewaffung der Germanen und ihrer Nachbarn in den letzten Jahrhunderten vor Christi Geburt” (20-22 IX); **Instytut Filologii Polskiej** - „Semantyka tekstu artystycznego” (4-6 XI); „Słowacki i Ukraina”. W ramach obchodów 150 Rocznicy Śmierci Juliusza Słowackiego (25-27 X); **Instytut Historii** - „Modernizm i postmodernizm w historiografii” (II dekada IX); **Instytut Anglistyki** - „Nationhood and Citizenship: American Studies” (22-26 IX); **Instytut Teorii Rozwoju Społeczno-Ekonomicznego** - „Ekonometryczne modelowanie danych finansowo-księgowych (IX); **Instytut Pedagogiki** - „Wychowanie i opieka nad dziećmi w Polsce i w innych krajach Europy” (18-20 X); **Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców** - „Nauczanie języka polskiego jako obcego na poziomie zaawansowanym. Polonistyka w świecie” połączona z: III Walnym Zjazdem Stowarzyszenia BRISTOL Polskich i Zagranicznych Nauczycieli Kultury Polskiej i Języka Polskiego jako Obcego (16-19 IX).

Krystyna Stalmach

Zaproszenie do Kozłówek

Droży Państwo, koniecznie, naprawdę koniecznie wybrać się trzeba do Muzeum Zamoyckich w Kozłowce, gdzie otwarta została wystawa „Zabawy przyjemne i pożyteczne”. Urządzona z charakterystyczną dla Kozłówek starannością i smakiem w tzw. teatralni będzie z całą pewnością przebojem wakacyjnych wycieczek. Każdy, bez względu na wiek i zainteresowania, znajdzie na niej coś dla siebie. Miłośniczki zabaw, rautów i bali z przyjemnością obejrzą karnety balowe, programy koncertów i wieczorów artystycznych, przepiękną biżuterię, wachlarze i suknie. Będą mogły dyskretnie porównać numerację bucików balowych, które także umieszczono na wystawie.

Miłośnicy sportów mają możliwość zobaczenia tyżew „holenderek”, wielocypedów, strojów do konnej jazdy, do gry w polo, nart, a nawet urządzenie przygotowujące kondycję sportową, które na co dzień niepozornie stoi w gabinecie myśliwskim kozłowieckiego muzeum. Na wystawie w zaaranżowanym saloniku umieszczono nuty, karty do gry, przyrządy (bo tak je chyba nazwać trzeba) do haftowania i robótek ręcznych. Nie zabrakło żurnali i specjalnych zeszytów

z wzorami. Są na wystawie nie tylko sprzęty i wyposażenie, ale też ryciny i obrazy ilustrujące tytułowe zabawy.

Polecam gorąco wycieczkę do Kozłówek tym bardziej, że nabyć tam będzie można przewodniki i opracowania przybliżające nie tylko samą wystawę, ale i całość rezydencji Zamoyckich, prezentowane tam ekspozycje i wystawy.

EMP

RECENZJE • RECENZJE

Koło Historii. Materiały Koła Naukowego Historyków Studentów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, z. 1 i 2, Lublin 1998.

Niedawno na lubelskim rynku wydawniczym ukazała się nowa, bardzo interesująca pozycja – Koło Historii. Jest pierwszym tego typu przedsięwzięciem członków Koła Naukowego Historyków Studentów UMCS i dlatego zasługuje na szczególną uwagę. Rzadko bowiem efekty pracy studentów w kołach naukowych udaje się pokazać szerszej publiczności, w dodatku w postaci książki.

W zamyśle autorów Koło Historii to seria, która ma mieć charakter kwartalnika – do rąk czytelników trafiły już dwa zeszyty.

Zeszyt rozpoczynający serię składa się z trzech części: *Artykuły i rozprawy, Recenzje i omówienia, Sprawozdania*. Pierwsza i najbardziej obszerna obejmuje głównie referaty wygłoszone przez członków Koła Naukowego Historyków Studentów UMCS na VI Ogólnopolskim Zjeździe Historyków Studentów w Toruniu w grudniu 1997 r. oraz na polsko-niemieckim seminarium *Doświadczenia historyczne wobec wyzwań współczesności*, które odbyło się 6-13 września 1997 r. Teksty te w części wykorzystują materiały zebrane w ramach prac magisterskich.

Publikację otwiera studium autorstwa Wojciecha Bejdy dotyczące kultu Izdydy w Egipcie przedhellenistycznym. Celem pracy w zamyśle autora było nakreślenie pozycji Izdydy wśród bóstw egipskich oraz jej znaczenia dla Egipcjan.

Analizuje on problem od okresu Starożytności Państwa, gdy zaczął funkcjonować mit o Izdydzie i Ozyrysie, przez jego wzmocnienie za czasu Ptolemeusza aż po czasy chrześcijaństwa.

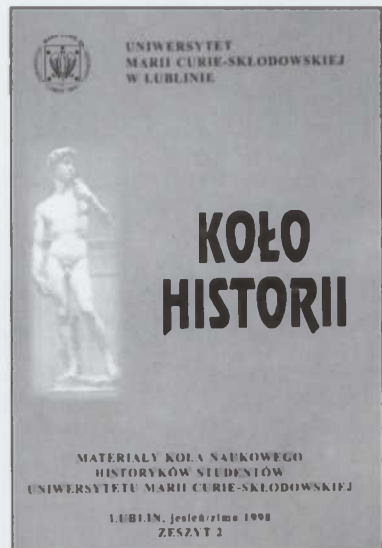
W drugim artykule Mirosław Szumiło zajął się militarnymi aspektami sojuszu polsko-ukraińskiego z 1920 r., problemem, który nie jest do tej pory dokładnie opracowany. W związku z tym autor starał się przedstawić szczególnie informacje dotyczące udziału ukraińskiej formacji w walkach 1920 r. Na początku omówił genezę sojuszu, jego założenia oraz praktyczną ich realizację, wplatając przy tym informacje o przebiegu wojny polsko-bolszewickiej. Następnie dokładnie scharakteryzował stan liczebny jednostek ukraińskich, ich rozlokowanie oraz udział w walkach. Na koniec podjął próbę oceny roli, jaką odegrała armia ukraińska w wojnie roku 1920.

Trzeci artykuł, przygotowany przez Tomasza Ciacha, to *Obrazki z życia pińskiej bazy Flotyli Rzecznej Marynarki Wojennej na podstawie prasy wychodzącej w Pińsku w latach 1923-1939*. Głównym celem autora było ukazanie roli, jaką marynarze odgrywali w życiu Pińska - małego, kresowego miasta powiatowego. Tytułem wstępu została nakreślona krótka historia Flotyli Rzecznej w Pińsku, jej organizacja. Szeroko cytując lokalną prasę, autor ukazał życie małego miasta urozmaicane przez marynarzy, którzy na stałe wpisali się w jego krajobraz. Byli często utraconiem dnia codziennego, ale dzięki nim Pińsk mógł się rozwijać, nabierał bla-

sku, a marynarze często pomagali w rozwiązywaniu wielu problemów, odciążając silne piętno na prawie wszystkich dziedzinach życia miasta.

Kolejny artykuł, Tomasza Krzycha, dotyczy przebiegu akcji Wisła na Zamojszczyźnie. Autor rozpoczął tekst przedstawiając dyrektywy Państwowej Komisji Bezpieczeństwa - ostateczna likwidacja OUN i UPA oraz przesiedlenie z pasa przygranicznego Ukraińców, Bojków, Lemków. Następnie dość wnikliwie zajął się przebiegiem samej akcji, urozmaicając treść tabelami dotyczącymi liczby przesiedleńców i wykazem miejscowości, do których docierały transporty z przesiedloną ludnością.

Artykuł Krzysztofa Karaudy dotyczy wpływu II wojny światowej na świadomość Polaków i miejsce w niej Niemców. Autor bada treść naszej świadomości od okresu powojennego do czasów współczesnych, a także ukazuje stereotypy Polaków i Niemców. Zakończenie artykułu to apel o dokonanie

rewizji poglądów dotyczących II wojny światowej i zaniechanie schematów z nią związanych.

Drugi artykuł K. Karaudy podejmuje problem wizji świata i człowieka wypracowany przez szkołę Annales. Po informacjach wstępnych autor rysuje obraz twórców szkoły M. Blocha i L. Febvre'a, ich stosunek do historii, a następnie kontynuatorów nowego myślenia, między innymi takich, jak F. Simond, F. Broudel, którzy ukształtowali światopogląd szkoły Annales.

Ostatni artykuł, Anny Zalewskiej, to, jak wskazuje tytuł, próba zrozumienia religii i przesądów eschatologicznych we wczesnym średniowieczu. Główne materiały do badania tego tematu to przede wszystkim cmentarzyska kurhanowe. Autorka dowodzi głębokiego zakorzenienia religii pogańskiej w świadomości zchrystianizowanych Słowian oraz silnego ich przywiązania do kultu zmarłych. Obrzędowość Słowian według autorki wykazuje pewne wspólne cechy: wyłączność rytuału ciałopalnego, ubóstwo inwentarza grobowego, powszechność grobów płaskich.

Zawartość drugiego zeszytu to prawie w całości - z wyjątkiem dwóch artykułów - materiały zaprezentowane na seminarium polsko-niemiecko-ukraińskim 17-24 października 1998 r. w Lublinie przez Stowarzyszenie „Dialog i Współpraca” oraz na Konferencji Stereotyp jako zjawisko historyczne, zorganizowanej 3-5 listopada 1998 r. w Lublinie przez KNHS UMCS.

Artykuł otwierający, autorstwa Doroty Gospodarek i Krzysztofa Karaudy, dotyczy teoretycznych podstaw wiedzy o stereotypie. Autorzy przedstawili w nim reguły powstawania stereotypu oraz podali przykłady jego funkcjonowania.

W następnym artykule Helena Wietoszka zajęła się stereotypami etnicznymi ukraińsko-polskimi, analizując przeszłość oraz stan współczesny.

Precyzując rozważania poprzedniczki Mirosław Szumiło podjął się przedstawienia obrazu „Rusinów” - Ukraińców z Chełmszczyzny w początkach II Rzeczypospolitej, który jest zgodny z ogólnie panującym w polskim społeczeństwie.

Bardziej ogólny charakter ma praca Pawła Grycaka, dotycząca badania i pokonywania stereotypów historycznych ukraińsko-polskich w czasach nam współczesnych. Kolejny artykuł Tomasza Ciacha *Stereotyp „Poleszuka” w dwudziestolecu międzywojennym* to jakby żywy obraz mieszkańców Polesia skonstruowany na podstawie prasy codziennej wychodzącej w Pińsku.

Zmieniając obszar zainteresowań swoich poprzedników Agnieszka Urmaż zajęła się wyobrażeniami współczesnej młodzieży Dolnego Śląska o naszych południowych sąsiadach. Informacje do artykułu zostały zebrane w ankiecie przeprowadzonej w grudniu 1997 r.

Dwa ostatnie artykuły odbiegają od dotychczas podejmowanej problematyki: *Wysiedlenia Polaków przez nazistów na przykładzie Zamojszczyzny* - Tomasz Krzych oraz *Los ludności polskiej na zaanektowanych przez Związek Sowiecki terenach wschodnich II Rzeczypospolitej* - Paweł Pachuta.

Sam fakt zainicjowania takiej serii jak *Koło Historii* zasługuje na pochwałę, a jej zawartość, dosyć bogata i bardzo różnorodna, stanowi wielką zaletę. Każdy może tu znaleźć coś dla siebie, od artykułu humorystycznego (T. Ciach), po rozważania głębokie (K. Karauda, A. Zalewska, D. Gospodarek i K. Karauda) oraz czysto historyczne (M. Szumiło, T. Krzych, W. Bejda, P. Pachuta).

Prace zebrane w omawianej publikacji stanowią ciekawy obraz zainteresowań studentów. Jedni z pasją zagłębiają się w archiwalia, śledzą opracowania, aby sprecyzować, uściślić jakiś fragment minionej rzeczywistości. Inni z nie mniejszym zaangażowaniem i poświęceniem pozwalają pracować swoim szarym komórkom, sprowadzając proces myślenia na twórcze i inspirowane drogi. Wyniki pracy jednych i drugich mają ukazywać się właśnie w *Kole Historii*.

Publikacja zyskała na znaczeniu od chwili umieszczenia na okładce drugiego zeszytu pełnej nazwy naszej uczelni oraz jej logo.

Wypada mieć nadzieję, że wystarczy zapału autorom artykułów i redakcji oraz że znajdą się fundusze na kontynuowanie tak niecodziennego wydawnictwa, które zapowiada się ciekawie.

Agnieszka Kosienkowska

Obrady KRASP

W niedzielę 6 czerwca w Auli Politechniki Warszawskiej odbywało się posiedzenie Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. W posiedzeniu brali udział rektorzy i rektorzy elekcji tych szkół. Konferencja zgromadziła w sumie 96 uczestników. Nasz Uniwersytet reprezentował rektor elekt prof. dr hab. **Marian Harasimiuk**. Zapytany o przebieg spotkania powiedział naszej Redakcji:

- Niedzielne spotkanie obejmowało dwa punkty. Pierwszy z nich poświęcony był dyskusji nad projektem prawa o szkolnictwie wyższym. Wprowadzenie do dyskusji nad tą problematyką przedstawił rektor Uniwersytetu Warszawskiego profesor **Włodzimierz Siwiński**. Zebrani na konferencji rektorzy uznali, że obecny projekt jest dobrą podstawą do dyskusji, co jednak nie oznacza, że możemy go akceptować w pełni, w obecnej formie. Najwięcej kontrowersji wzbudziła sprawa odpłatności za studia. Zebrani podkreślili, że jest to problem natury politycznej i przy obecnym zapisie konstytucyjnym bardzo trudny do rozwiązania.

- A drugi punkt obrad?

- Były to sprawy organizacyjne KRASP, wybrane zostały władze Konferencji na następną kadencję. W skład Prezydium Konferencji powołani wolą zgromadzonych zostali: na stanowisko przewodniczącego rektor Politechniki Warszawskiej profesor **Jerzy Woźnicki**, a na jego zastępców profesorowie: rektor Uniwersytetu Poznańskiego prof. **Stefan Jurga** oraz rektor elekt Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. **Franciszek Ziejka**.

Elżbieta Mulawa-Pachol

Wykład w Kole

25 maja Koło Naukowe Studentów Archeologii gościło dr. **Wojciecha Blajera** z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, zajmującego się problematyką skarbów wyrobów brązowych w III i II tysiącleciu przed Chr. i będącego obecnie jedynym ekspertem i niekwestionowanym autorytetem w tej dziedzinie w Polsce, a jednym z nielicznych w Europie. Dr W. Blajer wygłosił wykład dla lubelskich studentów archeologii pt.: „Możliwości interpretacji skarbów wyrobów metalowych oraz metody wyznaczania horyzontów chronologicznych tego typu znalezisk na ziemiach polskich na przykładzie epoki brązu”. Wyraził również gotowość kontynuowania współpracy ze środowiskiem lubelskich studentów w przyszłości.

Przed sezonem żeglarskim

8 kwietnia na pierwszym posiedzeniu wybranych 19 marca władz Yacht Clubu UMCS, nastąpiło ukonstytuowanie Zarządu oraz wybór delegatów na zebranie sprawozdawcze Sejmiku LOZZ.

Nowy Zarząd będzie pracował w następującym składzie: prof. dr hab. Zdzisław Suprynowicz - komandor, mgr Stanisław Tomkowicz - wicekomandor ds. zaopatrzenia, dr hab. Andrzej Machocki - skarbnik, dr Renata Kurpiel-Gorgol - sekretarz, dr Piotr Staszewski - bosman, dr Krystyna Marczak - rzecznik prasowy, dr Krystyna Zając - członek (kontakt z Działem Socjalnym w sprawach organizacji kolonii dla młodzieży), dr Maciej Kwiatkowski - członek (odpowiedzialny za organizowanie spotkań w Ogrodzie Botanicznym UMCS), dr Krystyna Mojejko-Kotlińska - członek.

W obradach Sejmiku LOZZ 11 kwietnia uczestniczyli: prof. dr hab. Zdzisław Suprynowicz, mgr Stanisław Tomkowicz, dr Maciej Kwiatkowski, dr Krystyna Marczak. Zebrani uroczystie uczcili pamięć zmarłego 11 marca kapitana jachtowego prof. dr. hab. Jerzego Szczypy.

Komandor Yacht Clubu UMCS prof. dr hab. Zdzisław Suprynowicz został uhonorowany Odznaką PZZ.

15 kwietnia odbyło się zebranie Zarządu YC UMCS z opiekunami łodzi, poświęcone przygotowaniu do sezonu żeglarskiego. Omawiane były sprawy remontów łodzi, zakupów uzupełniających sprzętu, usprawnienia procedury przekazywania łodzi. W sezonie na Wielkich Jeziorach Mazurskich odbędą się rejsy: dla młodzieży (1-15 VII) i 8 rejsów rodzinnych (15 VII-30 IX).

Warunki:

- kwota kredytu do 3.000 zł
- spłata w ciągu 12 miesięcy
- oprocentowanie 19,5%, efektywne 10%

Uwaga!

Już od 15.06.1999 r. Lubelska SKOK oferuje

kredyt wakacyjny

Wszystkim czytelnikom i pracownikom naszego Unwersytetu życzymy miłego i niezapomnianego wypoczynku wakacyjnego.

Redakcja „WU”

ISSN 1233-216X

Redaguje kolegium: Marek Jędrych, Wiesław A. Kamiński, Jadwiga Mizińska, Elżbieta Mulawa-Pachoł (redaktor odpowiedzialna), Stefan Symotiuik (redaktor naczelny). Stale współpracują: Beata Ajzak, Alicja Ciężczyk-Chmiel, Maria Młynarska, Ewa Nowak, Artur Staszek, Elżbieta Stefaniak-Błazińska, Nina Zielińska, Jerzy Żywicki. Adres redakcji: Wydawnictwo UMCS, 20-031 Lublin, Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1012, tel. 537-53-03. Skład i łamanie: **Bifolium**, Lublin. Druk: Zakład Usług Poligraficznych „Tekst”, 20-344 Lublin, ul. Wspólna 19, tel./fax: 744-02-11.

